

Miscel·lànies arqueològiques de Mataró i El Maresme

AJUNTAMENT DE MATARÓ

MUSEU MUNICIPAL
Secció Arqueològica

INDEX

		<u>Pàgines</u>
ROCA I CASANOVAS, Antoni:	LA SECCIO ARQUEOLOGICA DEL MUSEU MUNICIPAL DE MATARO	5
LLEONART I CASADEVALL, Robert:	L'EDAT DEL BRONZE AL MARESME	7
BONAMUSA I ROURE, Joan:	NOVES TROBALLES EN EL POBLAT IBERIC DE BURRIAC (CABRERA DE MAR)	15
ILLA I PARIS, Jesús:	TOPONIMS DEL MARESME I CONSIDERACIONS HISTORIQUES A L'ENTORN DELS MATEIXOS	23
BONAMUSA I ROURE, Joan:	EL PROBLEMA DEL SOLAR DE LA ILURO MONETAL, A TRAVES DE LOS HALLAZGOS NUMISMATICOS 	27
GUSI GENER, Francisco:	LA TOPOGRAFIA URBANISTICA DE ILURO	33
CLARIANA I ROIG, Joan Francesc:	LES LLANTIES DE LA VILLA ROMANA DE "TORRE LLAUDER" (MATARO)	41
MARTI I GARCIA, Carles i BONAMUSA I ROURE, Joan:	LA NUMISMATICA DE LA VILLA ROMANA D'ILURO DE "TORRE LLAUDER" (MATARO)	85
COLL I VALDES, Rafel:	UNES PIPES ROMANES AL VEINAT DE CIRERA (MATARO)	119
BONAMUSA I ROURE, Joan:	NECROPOLIS DE L'ALTA EDAT MITJANA AL VEINAT DE MATA (MATARO)	121
	ELS MEMBRES DE LA SECCIO - ANY 1976	129

"LES LLANTIES DE LA VIL·LA ROMANA DE TORRE LLAUDER DE (MATARÓ)

per Joan Francesc Clariana i Roig

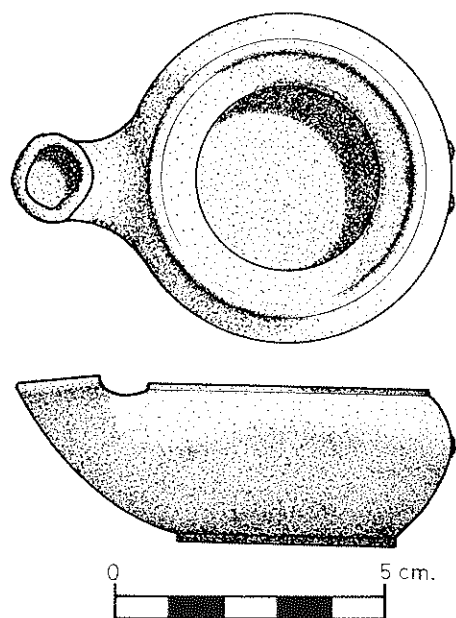
Fotografies: Ramon Manent i Rodon

Mataró, any 1975

I. SITUACIO I ANTECEDENTS

La villa iluronesa suburbana de "Torre Llauder" es troba en el Pla d'en Boet, en un lloc veritablement privilegiat, a 500 m. del Camí del Mig, antiga Via Augusta, i d'una distància igual de la costa.

Fins ara s'hi ha portat a terme dues campanyes oficials d'excavacions: la primera a l'any 1963, i la segona al 1969; cap realitzada amb metodologia estratigràfica.

Làmina 1

Tenim antecedents d'una llantia exhumada en aquesta villa, avui desapareguda. La publicà A. de Laborde (1); es tracta d'una forma Dressel 28, fou trobada dins un sepulcre. Al voltant del

disc hi ha un tema vegetal compost de fulles de cep i raïms; en la part central hi ha Edip desxifrant els enigmes de l'Esfinx alada; el broc té forma de cor (fot. 1).

II. ELS MATERIALS

LLANTIA DE BRONZE

Fou exhumada cap a l'any 1963, dins l'hipocauste nord-est (2).

El broc fa 16 mm. d'a. i uns 20 mm. de ll. (làm. 1 i fot. 2). El disc medeix 60 mm. de d. i presenta un bordó en relleu de 2 mm. de g. i 51 mm. de d. El forat central 33 mm. d.

Està ben conservada; en la part superior hi ha indicis de l'arrancament de l'ansa. La ll. de la peça és de 80 mm.

La seva cronologia és bastant incerta, ja que el lloc on fou trobada, també hi havien materials ceràmics que abarquen des de l'època Flàvia fins al s. III, no obstant per la seva forma podem datar-la aproximadament com a pertanyent als començaments del s. II d. C. (Ref. 6191).

LLANTIA VIDRIADA

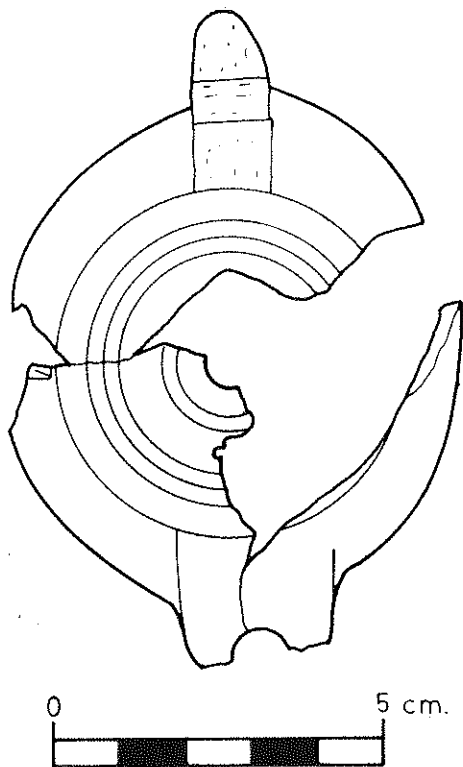
Pertany a la forma Dressel 21; el disc està decorat a base de cercles concèntrics, al costat esquerre hi ha l'inici d'un petit aleró; a 14 mm. del centre té un forat de respiració.

La peça és de color verd-brillant que dona el reflex per transparència com a conseqüència d'una preparació metàl·lica argentada (3). La pasta és ocre (làm. 2).

(1) de Laborde, A. *Viatge pintoresc i Històric - El Principat*, vol. I, pàg. 54. Edició Barcelona 1974.

(2) Ribas, M. *Els orígens de Mataró*, pàg. 203. Mataró 1964.

(3) Ribas, M. *Els orígens, etc.*, pàg. 132.

Làmina 2

En la base hi ha impresa un fragment de la marca del terrisser, però il·legible (làm. 29, núm. 93).

Hom creu que aquesta llàntia procedeix de Vichy (França) (4).

Se la pot datar com del s. II d. C. (5) (Ref. 5415).

FORMES NO CLASSIFICADES DINS LA TAULA DRESSEL

—Ref. 4897—. Peça sencera, 28 mm. a., 57 mm. ll. total (làm. 3, fig. 1, fot. 4).

Es semblant a les llànties pre-voluta que han estat trobades dins el poblat ibèric de Burriac (6).

El disc fa 47 mm. d., el broc 33 mm. a. S'exhumà junt amb un plat (7) dins el "caldarium" de la part sud de la villa. La pasta és grisa.

Aproximadament la podem datar dins l'època romano-republicana.

(4) Ribas, M. *Els orígens, etc.*, pàg. 144.

(5) Lamboglia, N. *Typologie et chronologie des lampes romaines*, taula publicada per R. Bailly a *Essai de classification des marques de potiers sur lampes en Argile dans la Narbonnaise*. Any 1962.

(6) Ribas, M. *Els orígens, etc.*, làm. XIX.

Catàleg. *De la prehistòria a Picasso* de l'exposició de ceràmica organitzada per l'"Institut de Culture Méditerranéenne", al Castell Reial de Cotlliure (Vallespir) el juliol-setembre 1968, pàg. 17.

—Ref. 5535—. Es una llàntia, restaurada en part (làm. 3, fig. 2).

El disc està decorat amb dos cercles concèntrics en relleu, té 70 mm. d. Trencant el cercle interior hi ha el forat de respiració. La ll. total medeix 100 mm. La pasta és rosada.

Per la forma del broc sembla correspondre al s. II d. C.

—Ref. 4916—. Es un fragment que abasta la major part del disc i tota l'ansa; té una ll. de 68 mm. i una a. de 60 mm. (làm. 3, fig. 3, fot. 5).

L'ansa és massissa i presenta una incisió en tota la seva ll. que es bifurca cap a la part inferior. El disc està decorat al seu voltant amb motius vegetals estilitzats. Té dos forats, el més ample per introduir-hi l'oli i l'altre per la respiració.

La pasta és ocre; l'engalbat en molt bon estat de conservació, el color del qual és blanc cremós, mat.

Pel tipus de decoració, engalbat i forma d'ansa podem datar-la al s. IV d. C. o sigui època cristiana.

—Ref. 4986—. Es un fragment que compren part del disc i inici del broc; aquest darrer té forma de voluta, encara que molt vaga (làm. 3, fig. 4).

Pasta de color taronja pàl·lid; vernís en regular estat de conservació taronja-brillant, és anàleg al de la terra sigillata "lucente" (8), o sigui de la segona meitat del s. IV.

FORMES DRESSEL

Dressel 3

Aquesta forma és poc freqüent en El Maresme. En el poblat ibèric de Burriac en fou exhumat un exemplar (9).

A la villa de "Torre Llauder" se n'han trobat sis fragments. Es poden datar a l'època romano-republicana (10).

Heus-los ací:

—Ref. 4880—. Fragment de la part lateral esquerra del disc; presenta l'aleta pròpia de les llànties dofiniformes. Medeix 19 mm. ll. i 4 mm. a. (làm. 4, fig. 1).

En la part superior del disc s'hi pot apreciar la figura d'un Pegàs.

La pasta és ocre; l'engalbat encara que molt gastat sembla de color negre.

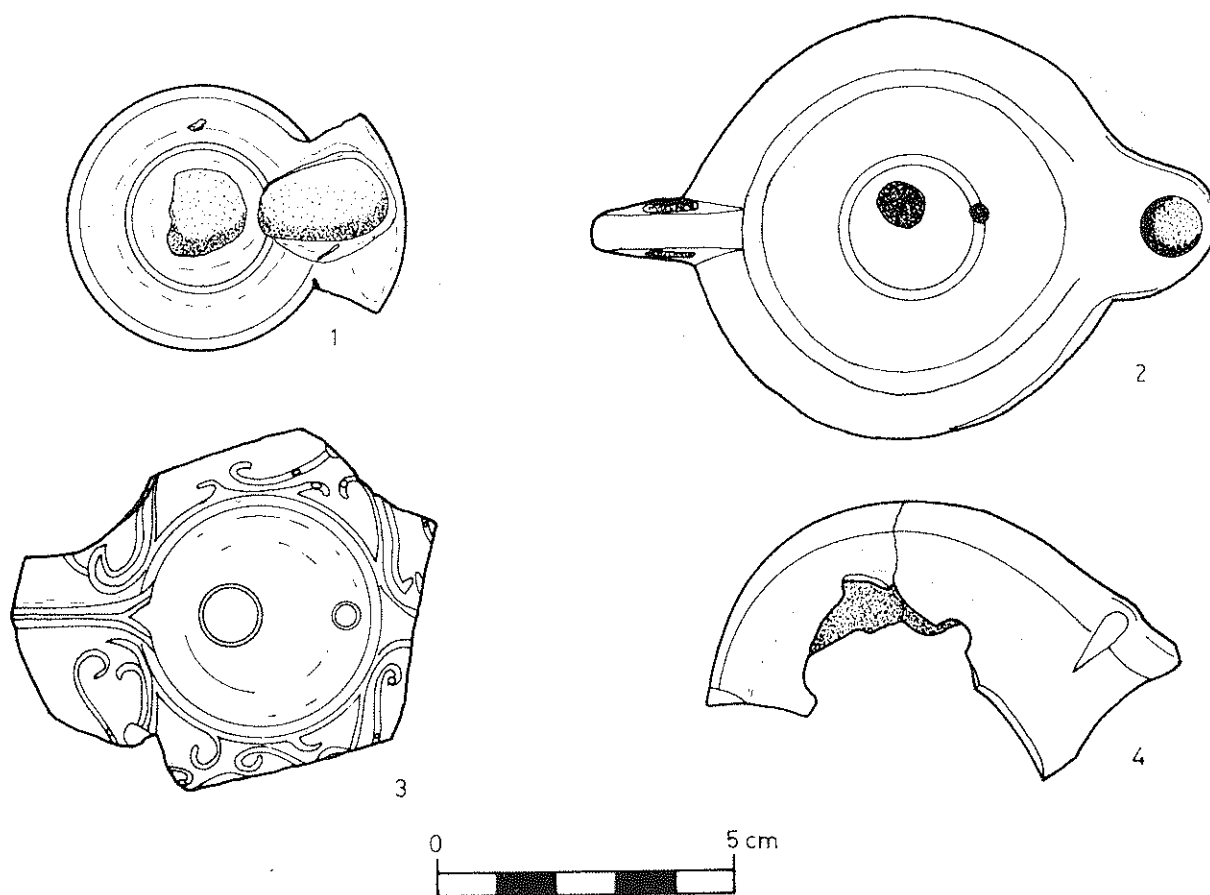
—Ref. 4881—. Fragment de llàntia dofini-

(7) Ribas, M. *Els orígens, etc.*, pàg. 138.

(8) Lamboglia, N. *Nuove Osservazioni sulla terra Sigillata Chiara (II- a "Revista di Studi Liguri"*, núms. 1-4, pàg. 163. Bordighera 1963.

(9) Ribas, M. *Els orígens, etc.*, pàg. 66.

(10) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

Làmina 3

forme; forma Dressel 3, però amb decoració Loeschke I-V (11); conserva sencera l'aleta. Medeix 31,40 mm. ll. i 6,70 mm. a (làm. 4, fig. 2).

En el disc s'hi poden apreciar els solcs de dos cercles incisos.

La pasta és de tonalitat ocre i el vernís de color sèpia, encara que molt gastat.

—Ref. 4882—. Un fragment en el que li falta una tercera part de l'aleta. Fa de ll. 30 mm. per 15 mm. d'a. (làm. 4, fig. 3).

El disc estava envoltat per una línia incisa.

Pasta de color ocre; l'engalbat en bon estat de conservació, de color sèpia brillant.

—Ref. 4883—. Fragment amb aleta sencera, encara que poc sortida; la decoració difereix quelcom de les altres. Medeix 30 mm. de ll. per 10 mm. d'a. (làm. 4, fig. 4).

Pasta rosada i engalbat sèpia-mat.

—Ref. 4884—. Meitat de broc de llàntia; té 45 mm. ll. i 25 mm. a. (làm. 4, fig. 5).

Pasta de color ocre, ben cuita i no presenta cap senyal d'engalbat.

Ref. 4885—. Broc de llàntia; fa 35 mm. ll. i

35 mm. a. El forat de la flama és de forma ovalada (làm. 4, fig. 6).

Aquest broc és igual que l'anterior, ambdós característics de l'època romano-republicana (12).

La pasta és rogenca, porosa i ben cuita, no té cap senyal de vernís.

Dressel 5-A

Pertanyents a aquesta forma se n'han exhumat sis exemplars.

Són les anomenades llànties de Canal, que es distingeixen, tal com diu el seu nom, pel petit canal que se para el disc del broc. Gairebé sempre hi sol haver tres alerons pel damunt de la carena.

Cronològicament correponen a l'època Flàvia (13).

La pasta, generalment sol ésser rogenca, molt semblant amb la de la "terra sigillata" clara.

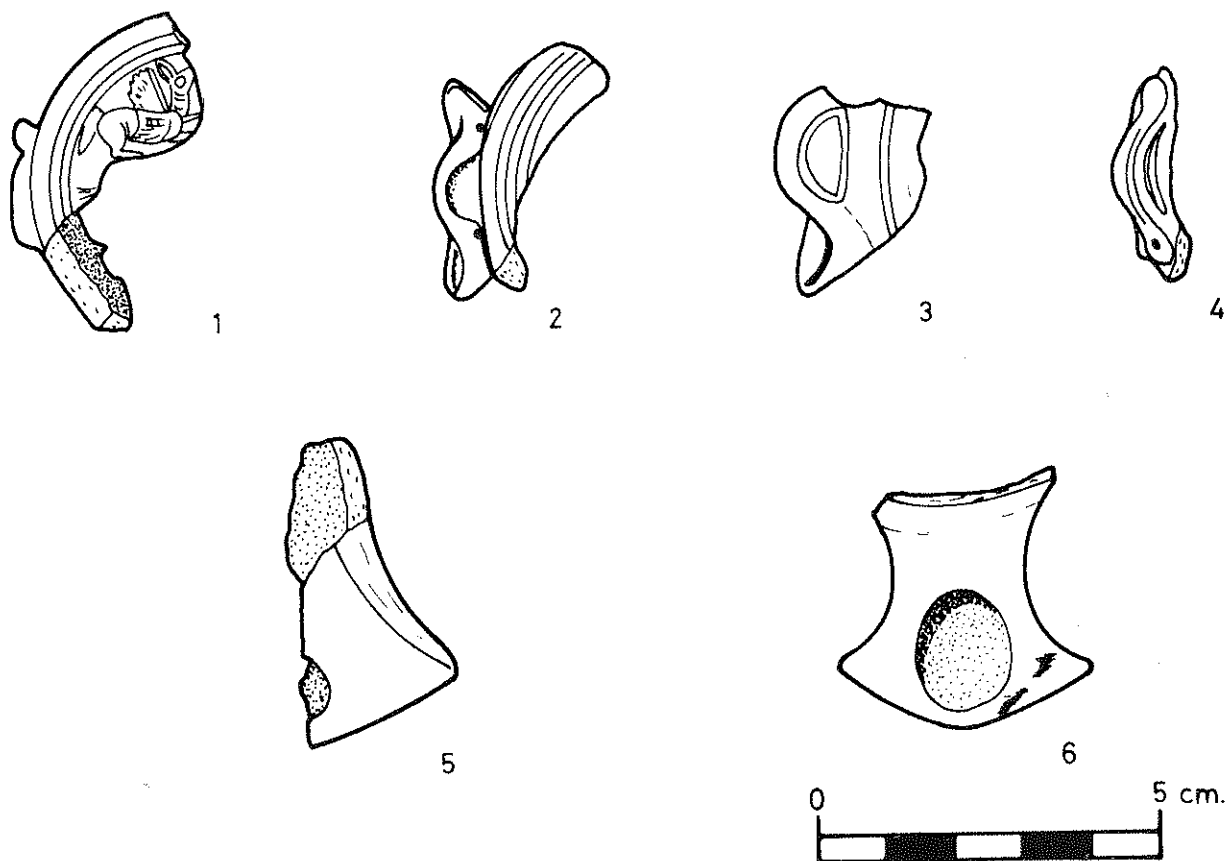
En aquesta villa se n'han trobat dues amb relleus.

—Ref. 5512—. Meitat superior del disc amb dos alerons. La decoració és una cara grotesca,

(11) Almagro, M., i Lamboglia, N. *La estratigrafia del Decumano "A" de Ampurias a "Ampurias"* tom. XXI, pàg. 18. Barcelona 1959.

(12) Lamboglia, N. *Typologie etc.*, formes d'època republicana, particularment la núm. 3.

(13) Lamboglia, N. *Typologia etc.*, part. núm. 5-4.

Làmina 4

possiblement una màscara teatral, (14) en relleu (làm. 5, fig. 1, fot. 6).

El d. exterior del disc medeix 60 mm. i l'interior 35 mm. El forat per carregar la llàntia es troba sota el relleu i té 10 mm. d.

En la part inferior del disc s'hi veu l'inici del canal. La pasta és rogenca.

—Ref. 5518—. Fragment de la part inferior del disc i començament del canal. De la decoració sols conserva part d'una cara barbada (làm. 5, fig. 2, fot. 7), o careta teatral (15).

Aquesta llàntia solia tenir dos orificis per carregar-la a ambdós costats del relleu, així com també un altre de respiració en la part inferior. La pasta és rogenca.

—Ref. 5546—. Conserva el disc sencer i l'inici del canal (làm. 5, fig. 3).

A cada costat de la carena hi ha un aleró. Hi ha dos forats un per a l'oli de 7 mm. d. i l'altre per la respiració.

El d. exterior del disc és de 70 mm. i l'interior de 45 mm. Pasta rogenca i en alguns llocs molt recremada.

—Ref. 4888—. Meitat esquerra del disc amb inici de canal i d'un aleró (làm. 5, fig. 4).

Aproximadament medeix 80 mm. ll. i 37 mm. a. En el costat inferior hi ha un petit forat de respiració.

La pasta és taronjada; el vernís és semi-brillant.

—Ref. 4886—. Fragment de disc, on en el costat dret hi ha un petit aleró (làm. 5, fig. 5). El forat central de càrrega té 11'30 mm. El d. exterior 60 mm. i l'interior 39 mm.

Pasta de color rogenca i l'engalbat semi-brillant.

—Ref. 4887—. Part d'un broc i disc, té tot el canal complet. Al mig del canal hi ha el forat de respiració (làm. 5, fig. 6).

La pasta és vermellova, amb un desgrassant e base de quars. La superfície és mat.

Dressel 5-B

Corresponen a aquesta forma tres exemplars, un dels quals amb la marca del terrisser.

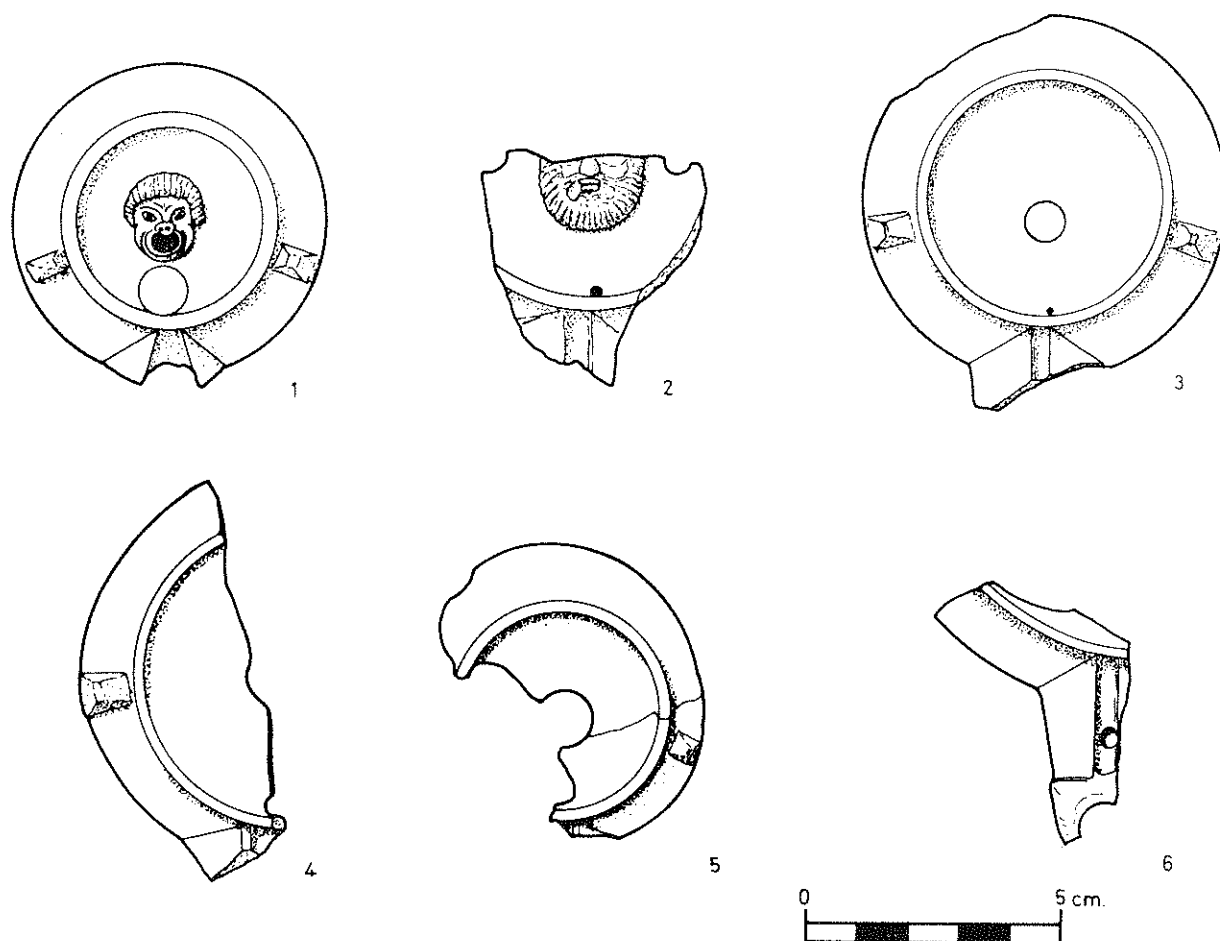
Cronològicament hom la situa a finals del s. I d. C. i principis del II (16).

—Ref. 4846—. Llàntia quasi sencera, sols li manca l'acabament del broc (làm. 6, fig. 1, fot. 8).

(14) Ribas, M. *La Villa Romana de la Torre Llauder de Mataró a "Noticiario Arqueológico Hispánico"*, pàg. 171, Madrid 1972.

(15) Ribas, M. *La Villa etc.*, pàg. 171.

(16) Lamboglia, N. *Typologie etc.*, llànties de canal.

Làmina 5

Porta dos apèndix damunt la carena, a cada costat. El forat central fa 8 mm. d. i el del mig del canal 3 mm. d. El disc 70 mm. d. exterior i 45 mm. d. interior.

En total la peça medeix 87 mm. ll.

La pasta és taronjada i el vernís de color anàleg però tirant a semi-brillant.

A la base, en relleu hi ha tres lletres de 6 mm. al.: .../NIS (làm. 29, fig. 86); aquesta marca correspon al terrisser COMMUNIS, les produccions del qual són molt difoses, havent-ne trobat a Narbona (17), a Provença (18) i a Empúries (19).

Cronològicament cal situar-la en la segona meitat del s. I d. C. (20).

(17) Bailly, R. *Essai de classification des marques de potiers sur lampes en Argile dans la Narbonnaise*, a "Cahiers Ligures de Prehistoire et d'Archeologie", pàgs. 90-91. Bordighera 1962.

(18) Benoit, F. *Circoscription d'Aix-en-Provence. Cabasse* a "Cahiers etc.", pàgs. 316. Bordighera 1962.

(19) Palol, P. *Colección de lucernas romanas de cerámica procedentes de Ampurias en el Museo Arqueológico de Gerona*, a "Memorias de los Museos Arqueológicos Provinciales", vols. IX-X, pàg. 259. Madrid 1950.

(20) Bailly, R. *Essai etc.*, pàg. 90.

—Ref. 4889—. Part superior del disc, on es pot apreciar l'inici del canal (làm. 6, fig. 2).

A cada costat hi ha un apèndix.

El d. exterior és de 50 mm. i l'interior de 30 mm.; la ll. de la peça és de 58 mm. i el forat central per carregar la llàntia té 7 mm. d.

La pasta és taronja, ben cuita; el vernís és del mateix color, però més viu.

—Ref. 4890—. Fragment que compren part del canal i del disc. Medeix 45 mm. de ll. per 30 mm. d'a. (làm. 6, fig. 3).

En el costat esquerra i damunt de la carena hi ha un apèndix. Al bell mig del canal un petit forat de respiració.

La pasta i el vernís són vermellosos.

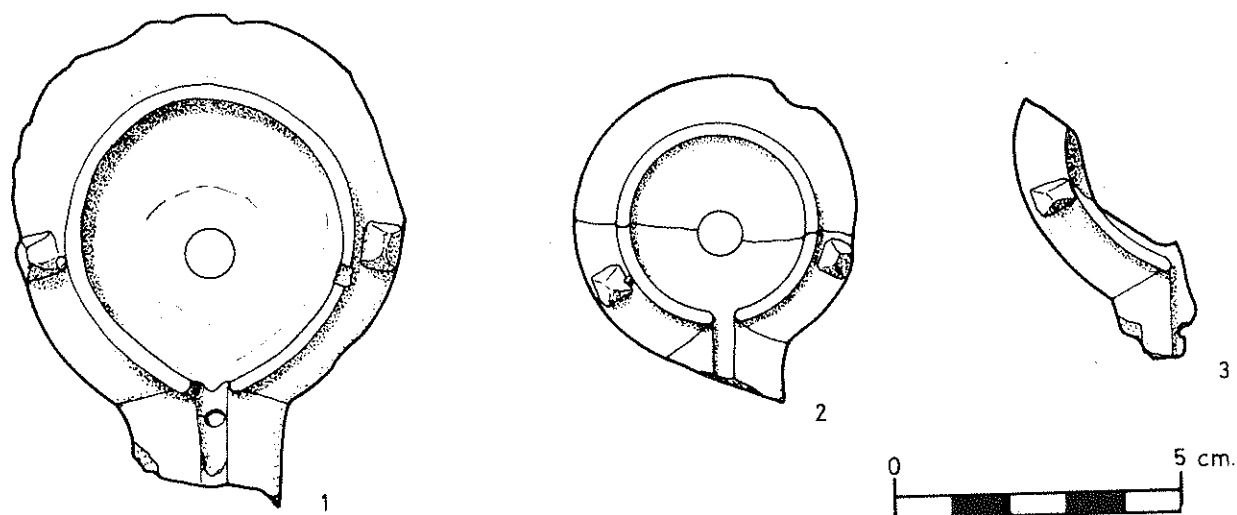
Dressel 5-C

D'aquesta forma s'han exhumat tres exemplars, dels quals un podria tractar-se d'una variant, per tal com hi ha l'arrancament de l'ansa.

Aquesta forma és característica del s. II d. C. (21).

—Ref. 4847—. Disc de llàntia, del qual es conserva les tres quartes parts, possiblement es

(21) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

Làmina 6

tracta d'una variant situada entre les formes Dressel 5-B i 5-C (l'àm. 7 fig. 1, fot. 9).

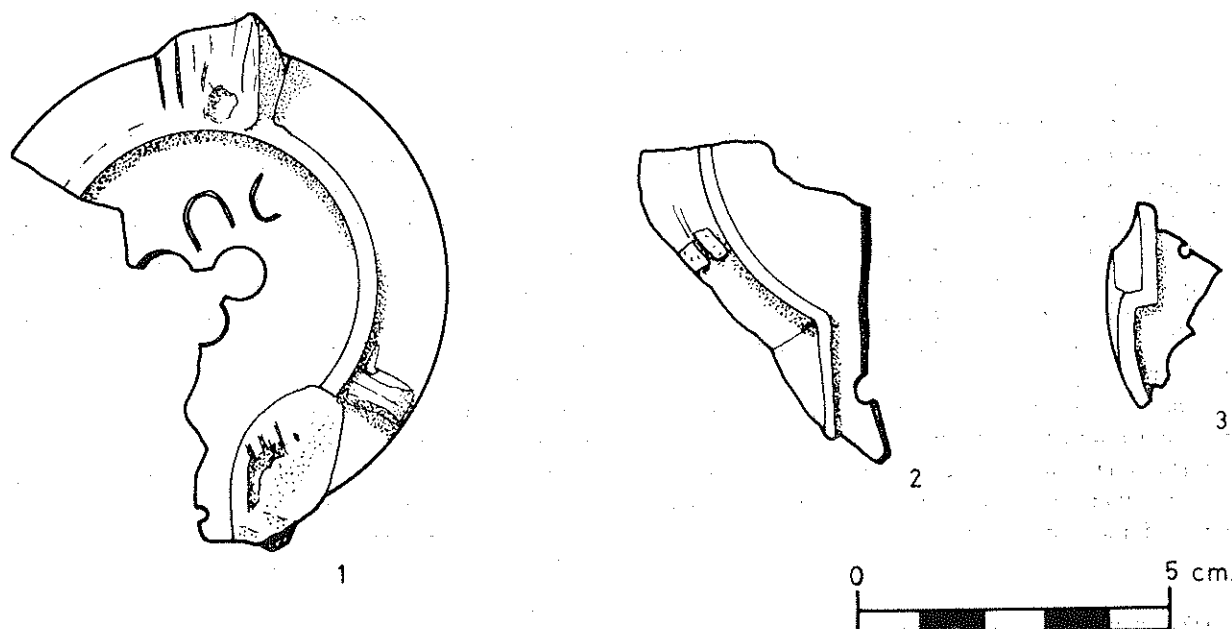
En la part superior, damunt la carena, hi ha l'arrancament de l'ansa superior on hi ha un grafit fet abans de la cuita, el qual està compost de dos elements: nc. El forat per carregar-la té forma trilobulada (l'àm. 28, fig. 79).

El d. exterior fa 75 mm. i l'interior 48 mm., la ll. total és de 85 mm.

La peça té una ll. de 50 mm. i 40 mm. d'a. La pasta i el vernís és de color taronja mat.

—Ref. 4892—. Fragment de broc de llàntia, on es conserven encara els senyals del seu ús. Al mig del canal hi ha el forat de respiració i a l'extrem inferior el de la flama (l'àm. 7, fig. 3).

Medeix 33 mm. ll. per 17 mm. a. La pasta i els vernís és de color taronja.

Làmina 7

La pasta és taronjada, i la superfície no està vernissada.

—Ref. 4891—. Fragment on hi ha part del canal i del disc (l'àm. 7, fig. 2).

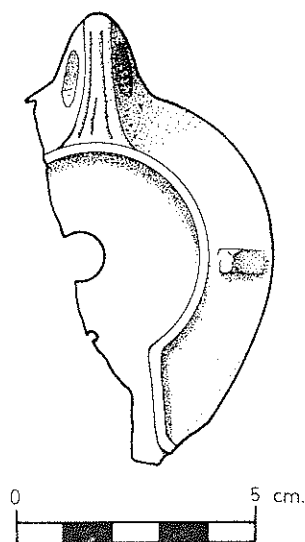
Al costat esquerra hi ha un apèndix perforat de dalt a baix, i al bell mig del canal s'hi troba el forat de respiració.

Dressel 5-D

D'aquest tipus sols s'ha exhumat un exemplar.

—Ref. 5529—. A la part superior s'hi troba l'ansa decorada amb dues incisions de dalt a baix; en la inferior s'hi copsa l'inici del canal (l'àm. 8).

Al costat dret, damunt la carena hi ha un

Làmina 8

petit apèndix. Té forat receptor de 10 mm. d. i un de petit de respiració.

A la base hi ha una sèrie de cercles concèntrics, en l'interior dels quals hi ha en relleu la marca dels terrissers: NIBIRN. La R és retrògrada. 22 mm. ll. per 7 mm. al. (l'àm. 29, fig. 85).

Aquesta llàntia fou trobada cap a l'any 1963, dins del primer hipocauste (22).

La peça té una l. de 93 mm. per 52 mm. a. Pasta de color ocre i vernís vermellós molt gastat.

Cronològicament se la pot datar, més o menys, de principis del s. III d. C. (23).

Dressel 9-B

Pertany a les llànties denominades de "voluta", per les dues que hi ha en el broc en forma d'espitals. Es produïren durant tot el s. I d. C. Les formes presents corresponen a l'època Juli-Clàudia (24).

A "Torre Llauder" se n'han trobat cinc exemplars.

—Ref. 5521—. Llàntia molt fragmentada; el relleu del disc està emmarcat per dos cercles concèntrics incisos (l'àm. 9, fig. 1, fot. 10).

El relleu creiem que correspon a un motiu geomètric, perquè la part visible és molt simètrica.

El disc fa 75 mm. d., el forat central 6 mm. d. La ll. total de la peça 100 mm.

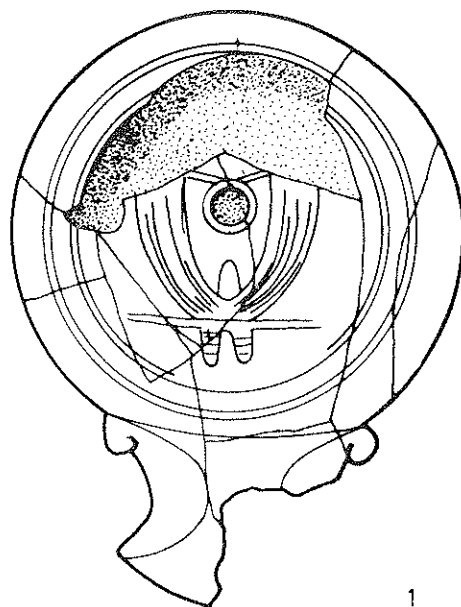
El broc conserva la voluta esquerra i l'arrancament dret.

Es un cas excepcional que aquesta peça no porti marca.

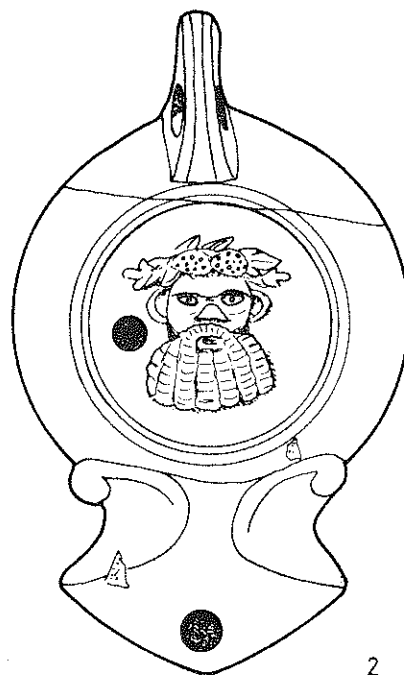
(22) Ribas, M. *Els orígens, etc.*, pàg. 203.

(23) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

(24) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

1

2

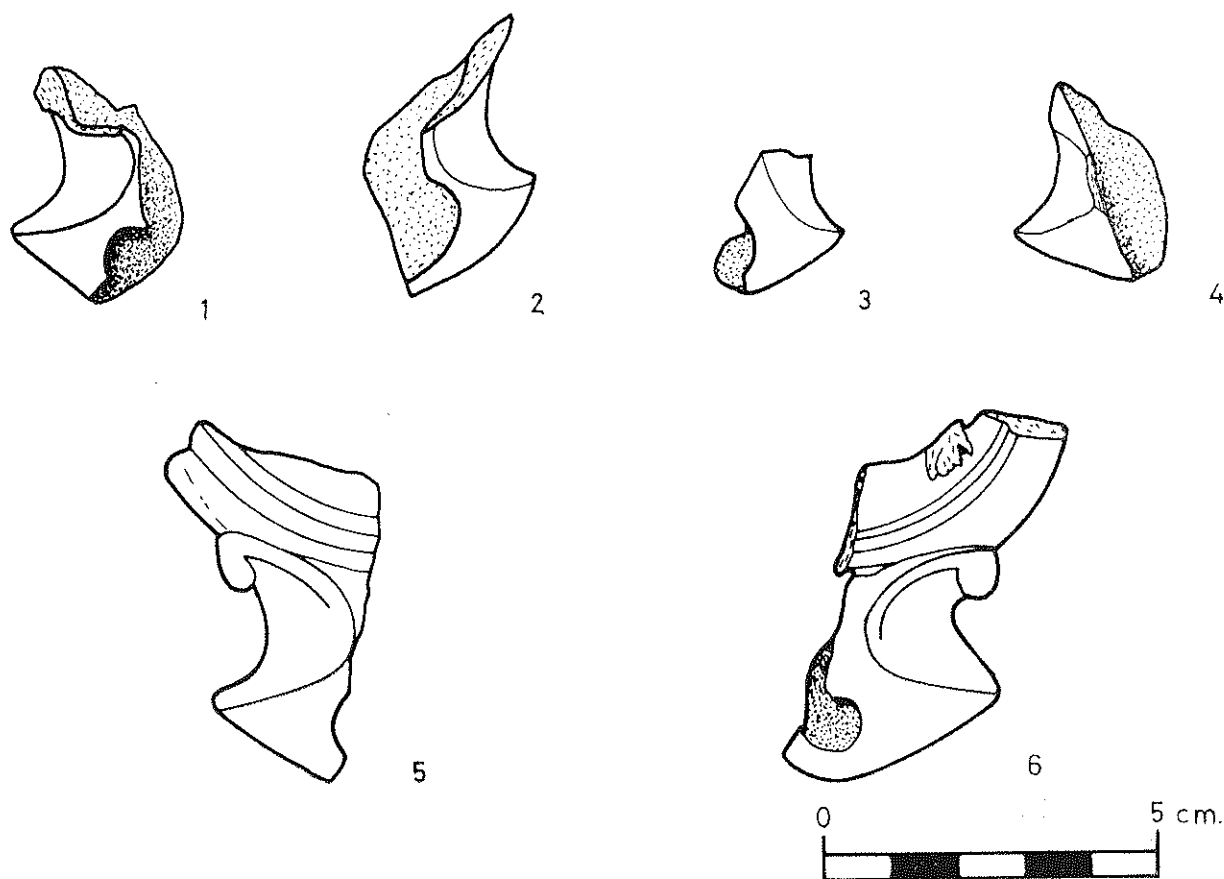
Làmina 9

La pasta és rosada i el vernís negre-mat, bastant deteriorat.

—Ref. 4893—. Meitat esquerra del broc, on es pot copsar l'inici de la voluta, així com també part del forat de la flama (l'àm. 10, fig. 1).

Medeix 35 mm. ll. per 25 mm. a. La pasta és rosada i el vernís carbassa-clar tirant a brillant, en bon estat de conservació.

—Ref. 4894—. Meitat dreta del broc, on s'aprecia l'inici de la voluta i part del forat de la flama. Sembla que tenia forma ovalada (l'àm. 10, fig. 2).

Làmina 10

La ll. és de 42 mm. i l'a. de 26 mm.

Pasta de color ocre i el vernís marró-mat en deficient estat de conservació.

—Ref. 4895—. Fragment de broc amb l'inici de la voluta i part del forat de la flama (làm. 10, fig. 3).

Fa 20 mm. a. i 21 mm. ll. La pasta és ocre i el vernís sèpia-mat molt deteriorat.

—Ref. 4896—. Fragment de broc amb l'inici de la voluta (làm. 10, fig. 4).

Medeix 30 mm. de ll. per 23 a. La pasta de color ocre i el vernís carbassa-fosc.

Dressel 9-C

D'aquesta forma hi ha tres peces que pertanyen a l'època dels Flavis (25).

—Ref. 5550—. Fou exhumada durant la primera campanya d'excavacions, vers l'any 1960 (làm. 9, fig. 2, fot. 11).

La carena és plana, el relleu del disc està emmarcat per una motllura de 45 mm. d., on hi ha l'efígie barbada d'un sàtir (26) molt ben gravada. Damunt del cap porta una corona de fulles de cep i al pendent hi ha petits forats, en els ulls dos de petits els quals donen més realisme a la

mirada; la barba és considerable. Es molt probable que el relleu s'hagués retocat a mà. L'ansa ha estat restaurada.

El disc té un d. de 65 mm. El forat d'alimentació 6 mm. d.

El broc conserva les dues volutes i té 47 mm. a., mentre que el forat de la flama medeix 7 mm. d. La ll. total de la peça assoleix 110 mm.

A la part inferior i ha impresa la marca del terrisser: L.MVN.SVC (làm. 28, fig. 65), medeix 28'60 mm. ll., les lletres tenen 5 mm. al. (fot. 35).

La pasta és ocre i el vernís carbassa-marró tirant a mat, es conserva molt bé.

—Ref. 4898—. Meitat esquerra del broc, s'hi veuen les dues motllures que envoltaven el disc. Una voluta es conserva sencera. També hi ha part del forat de la flama (làm. 10, fig. 5).

El fragment té una ll. de 55 mm. per 31 mm. a. El vernís és de color marró-mat i la pasta ocre.

—Ref. 4897—. Meitat dreta del broc; la carena era plana; el disc estava emmarcat amb dues motllures concèntriques. Hi ha un petit indici indesxifrable del relleu (27). Una de les volutes és sencera.

El forat de la flama té 8 mm. d., un xic més

(25) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

(26) Ribas, M. *Els orígens etc.*, pàg. 144.

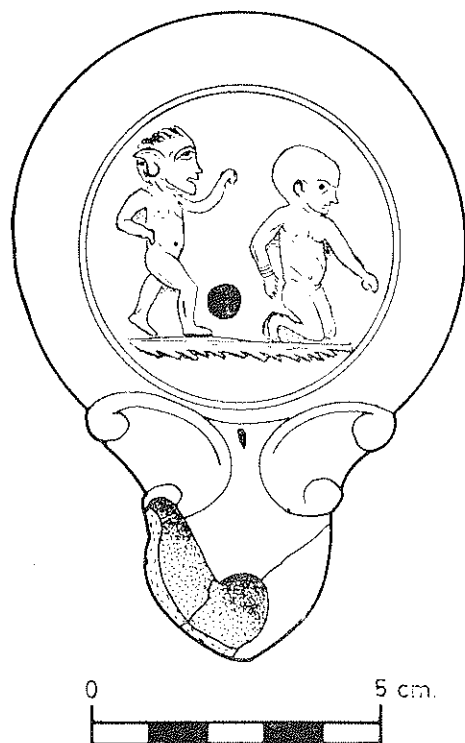
(27) Ribas, M. *La Villa etc.*, pàg. 173.

amunt hi ha el de respiració (làm. 10, fig. 6). El tros medeix 55 mm. ll. i 43 a.

Pasta de color rosa i vernís quelcom gastat marró-brillant.

Dressel 11-B

—Ref. 5519—. Llàntia quasi sencera, només li manca un petit fragment del broc (làm. 11, fot. 12).

Làmina 11

La carena és una mica corbada. El relleu està emmarcat per un cercle incís que medeix 55 mm. d. El motiu és de dues figures grotesques masculines i nues; es veuen de perfil, l'una de genolls i l'altra dreta al darrera. Al bell mig d'ambdós hi ha el forat de carregar, el qual té 6 mm d. (28).

El broc acaba en punxa; té dues volutes, sencera l'una i fracturada l'altra. El forat de la flama és ovalat; entremig de les volutes n'hi ha un de respiració.

El disc medeix 78 mm. d.; la ll. total de la peça és de 112 mm.

Al revers s'hi troba la marca del terrisser. L.MADIEC (làm. 28, fig. 55) amb una ll. 28'80 mil·límetres i una al. de 4'40 de les lletres.

Pasta color ocre; el vernís molt gastat lila semi-brillant.

Aquesta llàntia és de procedència nord-afri-

cana (29). Es fabricava pels voltants de l'any 60 d. C. (30).

Dressel 12

Les llànties pertanyents a l'esmentada forma són de fàcil identificació, perquè estan provistes de dos brocs i l'ansa acaba en punta de sageta.

Corresponen a l'època Juli-Clàudia.

En aquesta villa se n'han exhumat dues.

—Ref. 5520—. Llàntia molt fragmentada (làm. 12, fig. 1, fot. 13). De l'ansa sols hi ha l'arrancament; la carena del disc és plana; el relleu està emmarcat per una motilura incisa de 45 mm. d. i està decorat amb un colom en unes branques (31).

Té dos brocs decorats amb volutes: la de la dreta està un xic inclinada igual que la de l'esquerra, al mig són planes i se'n desenvolupa una a cada broc. Els brocs tenen l'acabament apuntat.

El disc medeix 66 mm. d.; els forats de la flama 10 mm. d.; la ll. total de la peça 120 mm.

En el revers hi ha imprès un fragment de marca amb les lletres CC/... (làm. 28, fig. 49), que correspon al terrisser C.CLO.SVC, que tenia el seu taller al Nord d'Àfrica (32).

Pasta ocre i vernís vermell-mat en regular estat de conservació.

—Ref. 4901—. Fragment corresponent a l'ansa; està decorat amb un motiu vegetal estilitzat de fulles d'acant (làm. 12, fig. 2).

Medeix 37 mm. a. per 30 mm. ll.

Pasta color groc-pàl·lid i vernís ocre-verd brillant no en massa bon estat.

Dressel 13

Igual que la forma 12 correspon a l'època Juli-Clàudia.

—Ref. 4902—. Fragment d'ansa, on al centre es pot apreciar part d'un apèndix semblant a una mitja lluna, també hi ha un petit cercle amb un punt al mig (làm. 12, fig. 3).

Medeix 37 mm. a. per 70 mm. ll.

Pasta ocre, vernís sèpia-mat molt gastat.

Dressel 15

Es caracteritza per portar les volutes invertides.

Foren fabricades durant l'època dels Flavis (33).

S'han exhumat cinc exemplars que a continuació passem a descriure.

—Ref. 5549—. Es va trobar durant la campanya de l'any 1963.

(30) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

(30) Lamboglia N. *Typologie etc.*

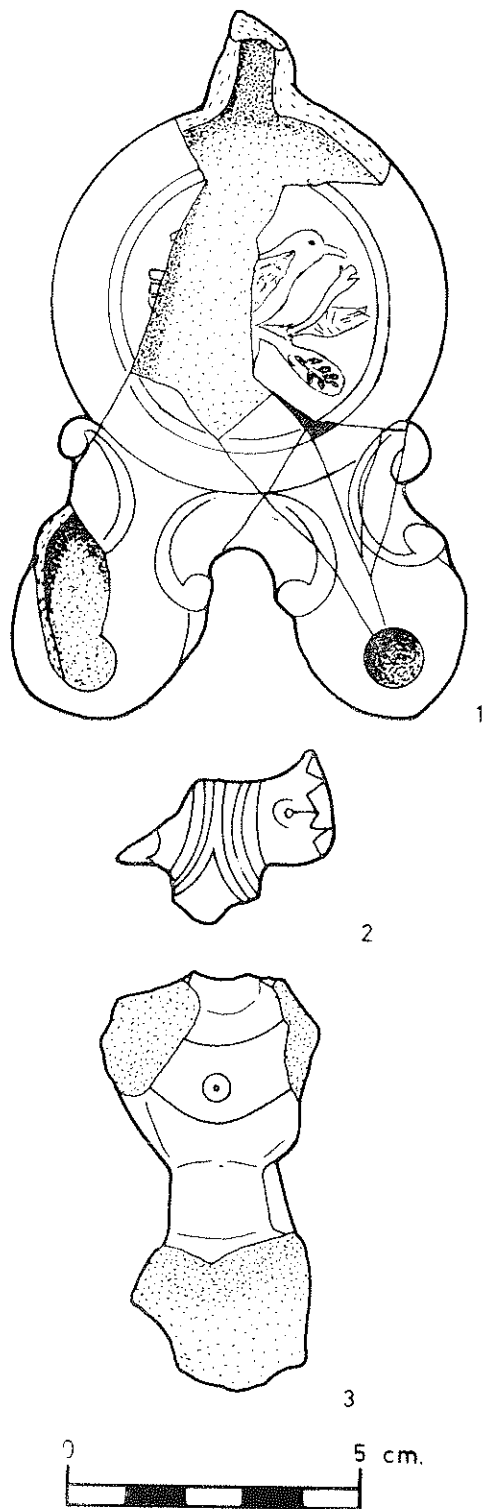
(31) M. Ribas, *La Villa Romana de la Torre Llauer de Mataró*, a "Excavaciones Arqueológicas en España", número 47, pàg. 35. Madrid 1963.

(32) Bailly, R. *Essai etc.*, pàg. 86.

(33) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

(28) Ribas M. *La Villa etc.*, pàg. 172.

(29) Bailly, R. *Essai etc.*, pàg. 106.

Làmina 12

Té la carena corbada; l'ansa està decorada amb dues incisions que la ressegueixen totalment; el relleu emmarca dues motlures concèntriques incises, l'exterior amida 50 mm. d. i

la interior 45 mm., el tema és un noi dret nu (34), el qual porta a la mà esquerra un corn de l'abundància. A la dreta hi ha un petit grafit i a l'altra banda el forat de càrrega.

Al broc hi ha dues volutes; té una a. de 40 mm., el d. del forat de la flama fa 10 mm. (làm. 13, fig. 1, fot. 14). El d. del disc és de 68 mm. i la ll. total de la peça és de 105 mm.

Al peu hi ha gravada la marca del terrisser. GABINIA (làm. 27, fig. 28, fot. 33), amb 29 mm. ll. per 5 mm. al.

Pasta ocre, vernís molt gastat color sèpia brillant.

—Ref. 5505—. Aquesta llàntia fou trobada dins el primer hipocauste (làm. 13, fig. 2, fot. 15).

El relleu està emmarcat per un cercle incís de 40 mm. d., està decorat amb la figura d'un gall (35) i en segon terme amb una fulla de palma estilitzada; en la part inferior esquerra el forat d'aprovisionament de 7 mm. d. Sota els peus del gall un petit forat de respiració.

Del broc sols queda part de la voluta esquerra.

El disc té 60 mm.; la ll. total de la peça és de 85 mm.

Al revers hi ha la marca del terrisser L MADIÉC (làm. 28, fig. 56) amb una ll. de 24'70 mm.; l'al. de les lletres és de 3'70 mm.

Pasta gris; no presenta cap classe de vernís.

—Ref. 5548—. A aquesta llàntia li manca la part central del relleu. Aquest està emmarcat per una motllura de 50 mm. d. (làm. 13, fig. 3).

A l'ansa hi resten senyals de les dues incisions que la decoraven de dalt a baix.

El broc conserva les dues volutes, té 30 mm. a.; el forat de la flama medeix 8 mm. d.; el disc 75 mm. d.; la ll. total de la peça és de 115 mm.

La pasta és rosada; el vernís ha desaparegut.

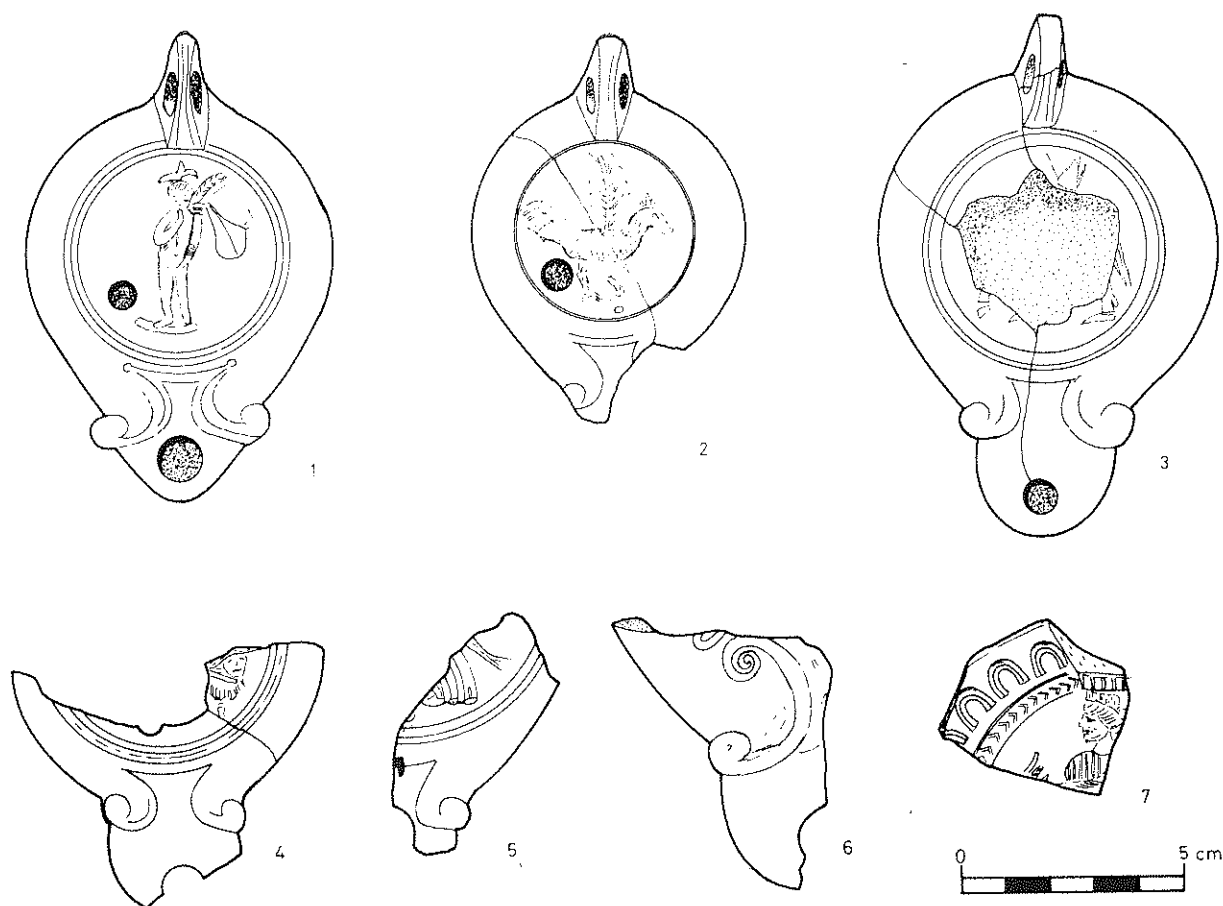
—Ref. 4946—. Fragment de llàntia que compren part del broc i del disc. Aquest l'emmarcaven dues motlures concèntriques. A la part inferior s'hi veu l'inici del forat de càrrega; i a l'extrem dret restes de la decoració, la qual sembla correspondre a una cara en relleu (làm. 13, fig. 4).

El broc amida 30 mm. a. i conserva les dues volutes, així com també part del forat de la flama.

El fragment medeix 70 mm. a. per 58 mm. ll. Pasta de color groc-palla; vernís lila-fosc, trencadís i en regular estat de conservació.

—Ref. 4947—. Fragment que correspon a la meitat esquerra de la part inferior del disc i a la superior del broc (làm. 13, fig. 5).

Al relleu hi ha una petita part de la decoració, la qual representa un fragment d'un fi-

Làmina 13

gura que corre cap a l'esquerra. Una peça amb decoració semblant es conserva al Museu de Llafranc (36).

Medeix 38 mm. a. per 55 mm. ll.

El broc conserva sencera la voluta del costat dret el petit forat de respiració i l'inici del forat de la flama.

Pasta ocre i vernís molt gastat.

Dressel 16

Es caracteritza sobretot per la decoració d'oves sobre la carena raó per la qual envolta el relleu.

Correspon a l'època Juli-Clàudia (37).

—Ref. 4899—. Meitat esquerra del broc amb les volutes senceres; la de la part superior molt més elaborada que la inferior. De les oves que envoltaven el relleu se'n copsa una (lám. 13, fig. 6). El forat de la flama tenia forma ovalada.

El tros medeix 50 mm. a. per 60 mm. ll.

Pasta rosada, vernís vermell-marró en deficient estat de conservació.

—Ref. 4903—. Part superior esquerra del

disc; sobre la carena hi ha una sanefa d'oves bífides, concèntriques, de les quals tres es conserven senceres i una fracturada; emmarcant el relleu hi ha una motllura geomètrica amb incisions angulars (lám. 13, fig. 7, fot. 16).

En el relleu hi ha la Fortuna amb incisions al pentinat i amb un vestit ratllat.

Un tema semblant s'ha trobat en la villa del Sant Crist (Cabrils) i un altre a Mèrida (38).

Medeix 42 mm. a. per 40 mm. ll.

Pasta rosada, vernís carbassa-marró amb molt bon estat de conservació.

Dressel 19

D'aquesta forma s'han exhumat sis exemplars.

En el relleu hi sol haver una roseta amb quatre fulles. El broc és de disc.

Pertanyen al s. II d. C. (39).

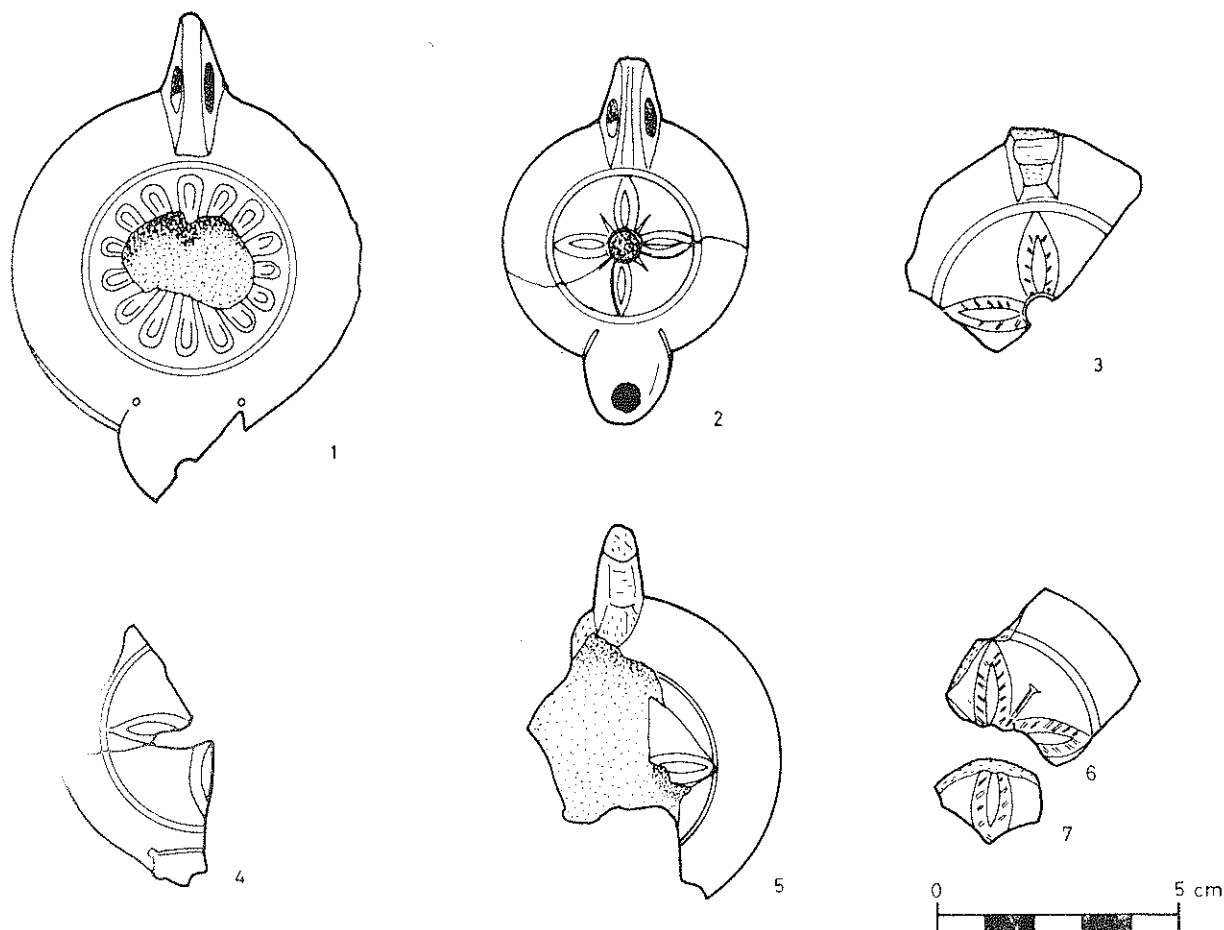
—Ref. 5514—. Llàntia sencera, l'ansa de la qual està decorada amb dues incisions paral·leles; el relleu està decorat amb una roseta simple de quatre fulles; el forat central medeix

(36) Trias, M.ª G. *Materiales Arqueológicos de Llafranc, Gerona*, a "Pyrenae" vol. 2, pàg. 115. Barcelona 1966.

(37) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

(38) Gil Farrés, O. *Lucernas romanas decoradas del Museo Emeritense*, a "Ampurias" vol. IX-X, pàg. 114 (núm. 60). Barcelona 1947-1948.

(39) Lamboglia, N. *Typologie etc.*

Làmina 14

6 mm. d.; entre fulla i fulla hi ha una petita incisió radial; el broc és de disc i té 17 mm. a. i porta dues incisions laterals; el forat de la flama té 6 mm. d. (lām. 14, fig 2, fot. 17).

El disc fa 50 mm. d. i el total de la peça 75 mm.

Pasta ocre, vernís marró-brillant en un deficient estat de conservació.

—Ref. 4906—. Meitat superior del disc, on hi ha l'inici de l'ansa; el relleu estava emmarcat per una motllura incisa; la decoració és de quatre fulles, però només se'n conserven dues, la de la part superior i la de l'esquerra; el forat d'aprovisionament té 7 mm. d. (lām. 14, fig. 3).

La peça té 48 mm. a. per 46 ll.

Pasta color ocre-pàl·lid i vernís marró-mat no massa ben conservat.

—Ref. 4904—. Meitat esquerra del disc; el relleu estava envoltat per una motllura incisa; decoració amb quatre fulles de les quals només se'n conserven dues, la inferior i la del costat esquerra; també s'hi veu el començament del broc (lām. 14, fig. 4).

El fragment té 32 mm. a. i 53 ll.

Pasta color groc-pàl·lid, vernís molt gastat negre-mat.

—Ref. 4801—. Fragment de llàntia que porta l'ansa trencada; el relleu estava emmarcat per una motllura incisa, del que sols es conserva la fulla del costat dret (lām. 14, fig. 5).

Al revers hi ha gravat la marca GAB MERC (lām. 27, fig. 29), amb una ll. de 28 mm.; les lletres tenen 4'10 mm. a.

La peça té una a. de 53 mm. per 77 mm. ll.

Pasta groc-palla; vernís negre-mat molt gastat.

—Ref. 4905—. Fragment de disc; el relleu estava envoltat per una motllura incisa on es veien dues fulles, la de la part superior i la de la banda esquerra, les quals estan decorades amb petites incisions; entremig una ratlla en sentit radial (lām. 14, fig. 6).

Tros de 40 mm. a. per 37 mm. ll.

Pasta rosada; vernís uniforme vermell-mat.

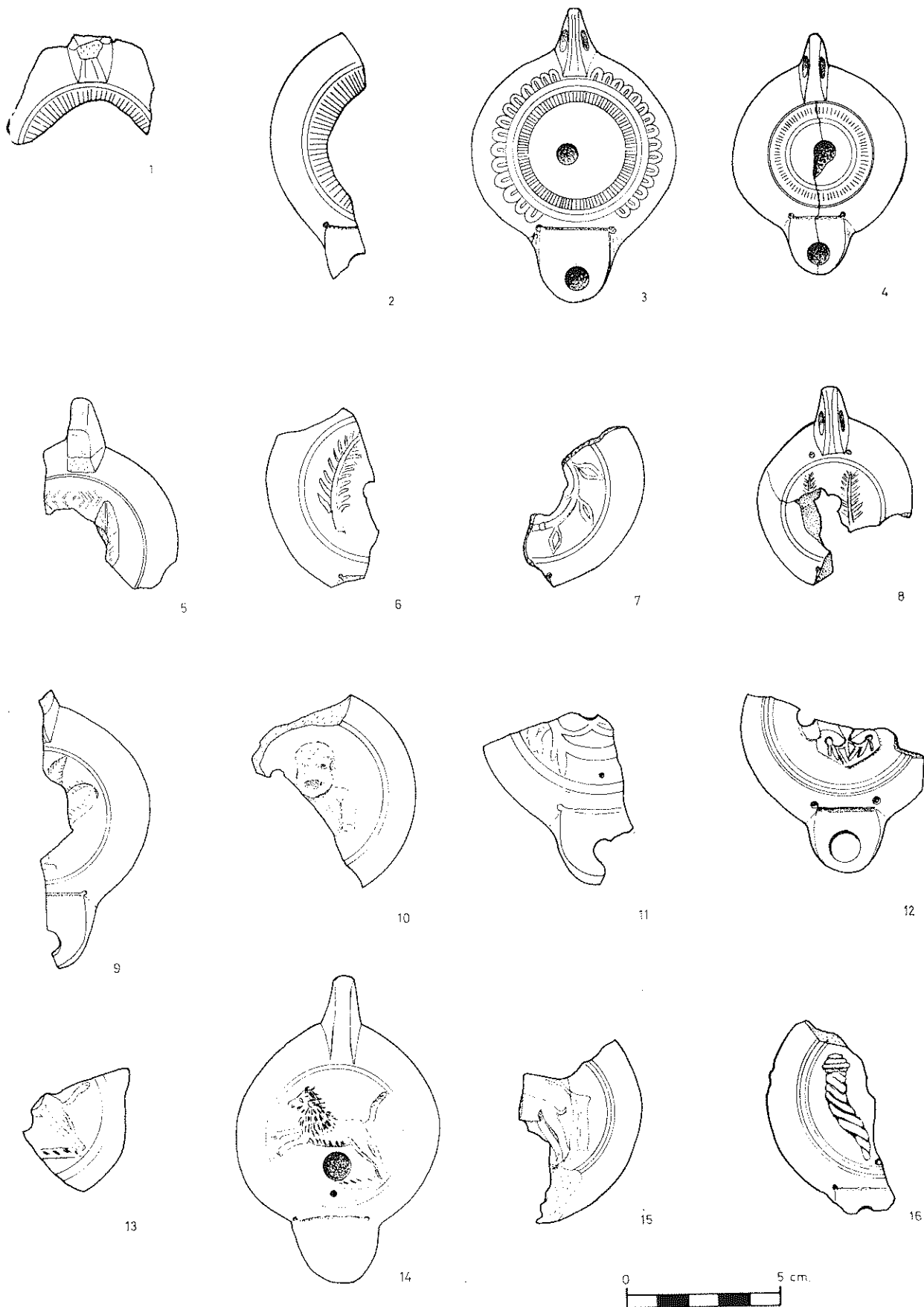
—Ref. 4907—. Petit fragment del relleu, del qual queda part d'una fulla decorada amb incisions (lām. 14, fig. 7).

Medeix 18 mm. ll. per 21 mm. a.

Pasta rosada; vernís uniforme color marró-brillant.

Dressel 20

Aquesta forma és la que s'ha trobat amb més

Làmina 15

profusió: 82 exemplars, dels quals en descriuim 30.

Les pastes han aparegut en quatre varietats: ocre (53,60%), rosades (35,40%), ocre amb partícules de quars (7,40%) i grises (3,60%) (vegi's estadística).

En la pasta color ocre el vernís més freqüent és el sèpia (35,50%); en les rosades el vermell-carbassa i el vermell-marró (12, 20 i 14,70 per % respectivament); en l'ocre amb desgrasant de quars sols hi hem trobat el marró (6,20%), i en les grises el vernís és del mateix color, però amb un to lleugerament més fosc (2,40%).

Aquesta forma es fabricà en el s. II d. C.

—Ref. 4934—. Fragment que comprèn part de l'ansa i del disc. L'ansa estava decorada amb ratlles incises de dalt a baix; el disc l'emmarcava una motllura incisa i estava decorat a base de línies radials (lám. 15, fig. 1).

La peça té 50 mm. a. per 35 mm. ll.

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant.

—Ref. 4932—. Meitat esquerra del disc; hi ha el començament del broc, així com també part del forat de la flama (lám. 15, fig. 2).

Decoració igual a l'anterior.

Medeix 80 mm. ll. per 33 mm. a.

Pasta ocre; vernís sèpia-mat trencadís.

—Ref. 5506—. Llàntia, l'ansa de la qual està decorada amb un doble ratllat incís de dalt a baix; damunt la carena i envoltant el centre hi ha una franja d'oves simples; el centre l'emmarca una motllura en relleu concèntrica amb una franja de línies radials. Forat central de 7 mm. d. (lám. 15, fig. 3).

El broc té 23 mm. a. i el forat de la flama 7 mm. d.

En total la peça amida 95 mm. ll. i el disc 66 mm. d.

Al revers hi ha impresa la marca del terrisser L.MADIEC (lám. 28, fig. 54); al costat hi ha un petit gravat en forma de creu. La marca té 28 mm. ll. i les lletres 4,5 mm. al.

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant bastant desgastat.

—Ref. 5553—. Llàntia la qual té el disc emmarcat per una motllura incisa paral·lela amb una franja de 5 mm. a. d'incisions radials i una altra motllura incisa de 20 mm. d.; el forat central fa 7 mm. d. (lám. 15, fig. 4).

El broc té 18 mm. a. i el forat de la flama 7 mm. d.

La peça fa 78 mm. ll. i el disc 55 mm. d.

Pasta rosada; vernís sèpia-brillant molt gastat.

—Ref. 4939—. Part superior dreta del disc; ansa trencada; el relleu envoltat per una motllura incisa; la decoració, un xiprer a la dreta i un grafit geomètric a base d'un punt central i tres

incisions angulars a cada costat, a la part superior (lám. 15, fig. 5).

Pasta ocre i vernís vermell-marró bastant deficient.

El fragment té 43 mm. a. per 62 mm. ll.

—Ref. 4940—. Meitat esquerra del disc; el relleu està emmarcat amb una motllura incisa i decorat amb una fulla de palma estilitzada; s'hi veu part del forat central (lám. 15, fig. 6).

Aquest tros medeix 35 mm. a. per 58 ll.

Pasta rosada; vernís molt gastat color vermell-carbassa.

—Ref. 4941—. Meitat dreta del disc; el relleu estava envoltat per un cercle incís; la decoració a base d'una branca amb fulles d'olivera (lám. 15, fig. 7).

Té 37 mm. a. per 52 ll.

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant en regular estat de conservació.

—Ref. 4943—. Llàntia amb l'ansa decorada amb dos solcs verticals al peu de la qual hi ha dos petits punts; el relleu està envoltat per un cercle incís; al centre dos xiprers l'un sencer i l'altre fracturat. Forat de càrrega (lám. 15, fig. 8).

El disc té 50 mm. d. i 65 mm. ll.

Pasta rosada; vernís gastat.

—Ref. 4942—. Meitat dreta amb l'inici de l'ansa; el relleu està emmarcat amb una motllura incisa i està decorat amb un motiu floral estilitzat; del broc es conserva tota la banda dreta (lám. 15, fig. 9).

Medeix 35 mm. a. i 90 mm. ll.

Pasta ocre; vernís lila-fosc en no massa bon estat de conservació.

—Ref. 4938—. Fragment de disc decorat amb el bust d'un actor amb màscara; una motllura incisa l'emmarca (lám. 15, fig. 10).

Semblants se'n conserven tres exemplars al Museu de Mèrida (40), un altre al Museu de Mataró que procedeix d'una necròpolis de Vilassar de Mar i porta impresa al revers la marca C CLO.SVC (41).

El total fa 52 mm. a. i 62 mm. ll.

Pasta rosada; vernís marró-brillant bastant deficient.

—Ref. 4937—. Fragment que comprèn la part inferior esquerra de la llàntia. El relleu estava envoltat per una motllura i decorat amb una màscara teatral d'un personatge de comèdia; en la part superior hi ha el començament del forat central, i més avall el petit de respiració (lám. 15, fig. 11).

En el broc hi ha la part del forat de la flama. El fragment medeix 55 mm. a. per 48 mm. ll.

(40) Gil Farrés, O. *Lucernas etc.*, pàg. 115.

(41) Ribas, M. *Orígens i fets històrics de Mataró*, pàg. 76. Mataró 1934.

Pasta rosada, textura aspre pel desgrassant de quars. No té vernís.

—Ref. 4936—. Llàntia de la qual sols es conserva la part inferior del relleu. Per decoració un bust drapat d'un personatge desconegut. Al voltant dues motllures concèntriques incises. S'hi veu part del forat d'aprovisionament (làm. 15, fig. 12).

L'a. del fragment té 60 mm. per 58 mm. ll. El broc fa 25 mm. a. i 10 mm. d. el forat de la flama.

Pasta ocre; vernís marró-clar ben conservat.

—Ref. 4921—. Fragment amb la part inferior dreta del disc; el relleu l'emmarcava una motllura; s'hi veu la part posterior d'un lleó encalçant (làm. 15, fig. 13).

Fragment de 34 mm. a. per 38 mm. ll.

Pasta ocre; vernís vermell-marró poc conservat.

—Ref. 5517—. Llàntia amb el relleu envoltat per una motllura incisa de 45 mm. d. i decorat amb un lleó saltant; el forat per carregar-la té 9 mm. d., al dessota hi ha el petit de respiració (làm. 15, fig. 14, fot. 18).

El broc i l'ansa s'han restaurat.

El disc medeix 65 mm. d., i el total de la peça fa 97 mm. ll.

Pasta ocre; vernís vermell-marró en regular estat de conservació.

—Ref. 4919—. Fragment que correspon a la part inferior dreta del disc; al relleu un gos saltant del qual sols es conserva la part del darrera; al fons un arbre; hi ha dues motllures incises (làm. 15, fig. 15).

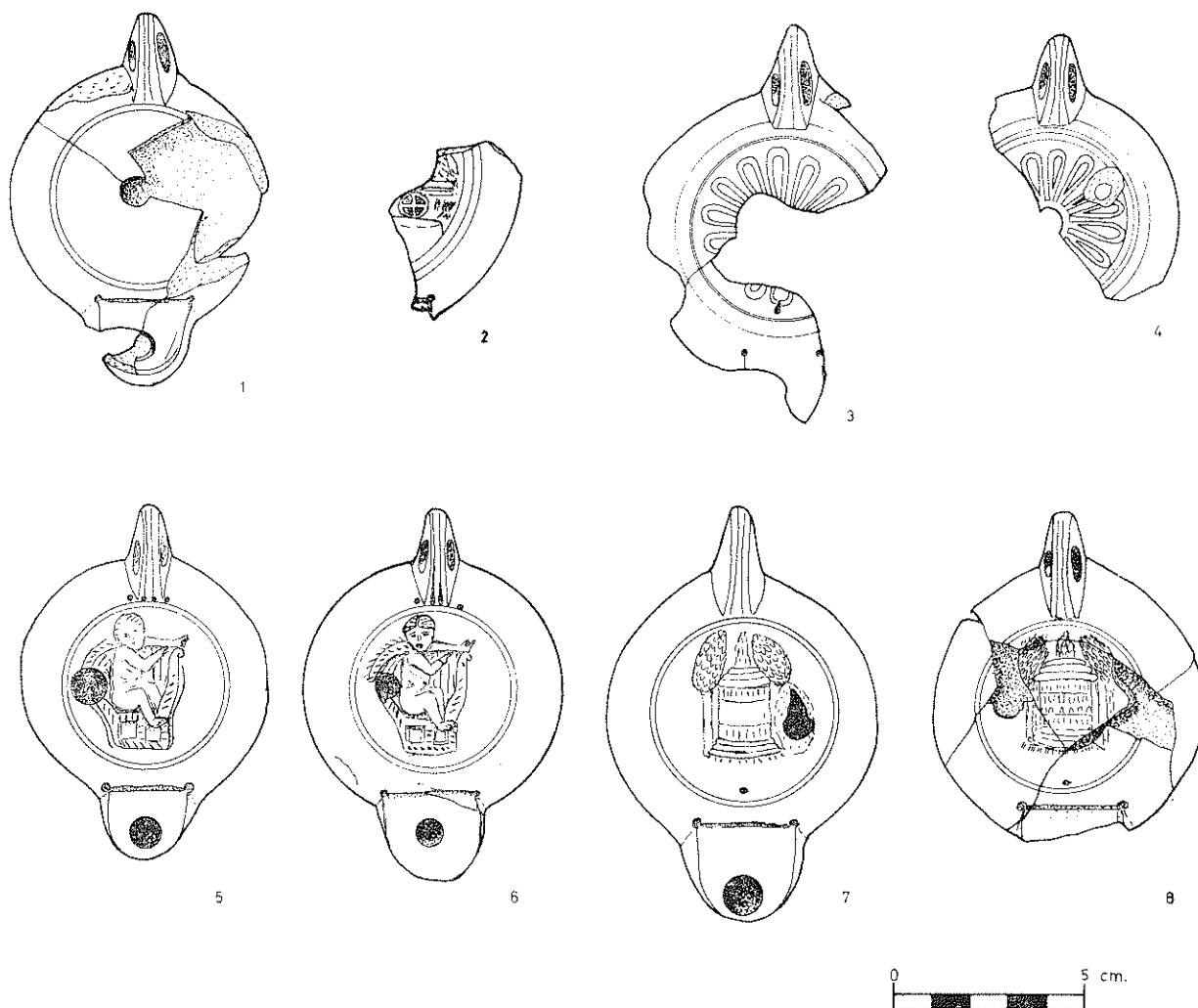
Medeix 55 mm. ll. per 40 mm. a.

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant ben conservat.

Taula número 1

DISTRIBUCIO LLANTIES DRESSSEL 20

COLOR PASTA	N.º PECES	%	VERNIS	N.º PECES	%
OCRE	44	53,60	SEPIA	29	35,50
			VERMELL-MARRO	7	8,50
			MARRO	4	4,80
			LILA	2	2,40
			INIDENTIFICABLE	2	2,40
ROSADA	29	35,40	SEPIA	4	4,80
			VERMELL - CARBASSA	10	12,20
			VERMELL-MARRO	12	14,70
			MARRO	2	2,40
			INIDENTIFICABLE	1	1,20
OCRE AMB QUARS	6	7,40	MARRO	5	6,20
			INIDENTIFICABLE	1	1,20
GRISA	3	3,60	GRIS	2	2,40
			INIDENTIFICABLE	1	1,20
TOTALS	82	100			

Làmina 16

—Ref. 4917—. Meitat esquerra del disc, el relleu del qual està emmarcat per dues motllures concèntriques incises amb una separació de 2 mm. Hi ha part del forat central i a la part inferior el forat de respiració. El motiu de la decoració és un corn de l'abundància (l'àm. 15, fig. 16). Del broc sols es veu l'inici.

La peça té 42 mm. a. per 65 mm. ll.

Pasta grisa i vernís del mateix color.

—Ref. 4803—. Llàntia amb l'ansa decorada amb dos solcs verticals; el disc té 67 mm. d. i l'emmarca una motllura circular incisa de 48 mm. d.; el forat central té 7 mm. d. (l'àm. 16, fig. 1).

El broc fa 20 mm. a. i el forat de la flama 8 mm. d. La ll. total de la peça és de 98 mm.

Al revers hi porta gravada la marca del terrisser GABMERC (l'àm. 27, fig. 31) amb 28'50 mm. ll. i les lletres tenen 4 mm. al.

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant uniforme.

—Ref. 4918—. Fragment corresponent a la part inferior dreta amb el relleu envoltat per dues motllures incises. En el tema hi ha un

carro, del qual sols es conserva la roda i el darrera (l'àm. 16, fig. 2).

Medeix 46 mm. ll. per 35 mm. a.

Pasta rosada; vernís vermell-carbassa uniforme.

—Ref. 4923—. Llàntia decorada amb un rosetó; l'ansa presenta dos solcs verticals; al disc una motllura en relleu de 4 mm. a. i de 57 mm. d.; també conserva el començament del broc. (l'àm. 16, fig. 3).

La peça amida 105 mm. ll. per 64 mm. a.

Pasta rosada; vernís vermell-marró quelcom deficient.

—Ref. 4926—. Meitat superior del disc decorat amb un rosetó; l'ansa porta dos solcs paral·lels; el relleu està emmarcat per dues motllures excises i concèntriques, una més ampla que l'altra; l'exterior té 54 mm. d. mentre que la interior 45 mm. s'hi conserva la meitat del forat central (l'àm. 16, fig. 4, fot. 19).

S'exhumà durant la campanya de 1969.

La peça medeix 69 mm. ll. per 50 mm. a.

Pasta ocre; vernís sèpia marró molt gastat.

—Ref. 5503—. Llàntia decorada amb un rosetó emmarcat per un cercle incís; en el broc part del forat de la flama.

La peça amida 100 mm. ll. i el disc 70 mm. d. (lám. 14, fig. 1).

Pasta ocre; vernís lila-fosc molt gastat.

Al revers i porta impresa la marca del terrisser MVNTREPT (lám. 28, fig. 66) de 30'40 mm. ll. per 4'60 mm. al. Aquesta marca correspon al fabricant (L) MVN(ATIVS) T(H)REPT(OS); marques iguals han estat trobades a diversos llocs del Nord d'Àfrica i a Empúries (42).

—Ref. 5508—. Llàntia amb l'ansa decorada amb dues línies incises i paral·leles i quatre punts a la base; el relleu està emmarcat per una motllura incisa de 43 mm. d. i està decorat amb la figura d'un Cupido vist de perfil i tocant l'arpa (lám. 16, fig. 5, fot. 20-A) (43).

Un exemplar idèntic fou trobat a Marbella (44).

El broc té 25 mm. a. i el forat de la flama 8 mm. d. El forat de càrrega 9 mm. d.; el disc medeix 64 mm. d. i la ll. total de la peça és de 95 mm.

Al peu hi ha la marca del terrisser C.OPPI. RES i una ova (lám. 27, fig. 23), la ll. amida 29 mm. i les lletres tenen 3'90 al.

Pasta rosada; vernís vermell-marró semi-brillant deficient.

—Ref. 4944—. Fragment de llàntia que comprèn la part superior de la peça. Un Cupido de decoració (igual lám. 16, fig. 5).

Medeix 60 mm. a. per 78 mm. a.

Pasta ocre, vernís sèpia-brillant trencadís i molt gastat.

—Ref. 4945—. Fragment que inclou gairebé tot el disc. Està decorat amb un Cupido (igual lám. 16, fig. 5).

Té una ll. total de 79 mm. per 65 mm. a.

Pasta rosada; vernís vermell-carbassa uniforme.

—Ref. 5547—. Meitat superior del disc, decorat amb un Cupido (igual lám. 16, fig. 5).

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant en regular estat de conservació.

—Ref. 5545—. Llàntia decorada amb un Cupido; però molt més ben elaborat; el forat central fa 6'50 mm. d.; el broc està restaurat (lám. 16, fig. 6, fot. 20-B).

El disc té 67 mm. d. per 97 mm. ll.

Sota el peu hi porta gravada l'estampilla C.ATIL-VEST (lám. 29, fig. 94, fot. 36) amb 35 mm. ll. i 5 mm. al. de les lletres. Marques anàlogues s'han trobat a Vienne, al Nord d'Afri-

ca (45) i a la Plaça del Rei de Barcelona (46).

Pasta rosada; vernís sèpia-brillant més aviat deficient.

—Ref. 5510—. Llàntia amb el relleu emmarcat per una motllura incisa de 48 mm. d.; el forat d'aprovisionament a la dreta de 8 mm. d.; a la part inferior el petit forat de respiració. De decoració hi ha un Mausoleu amb flama i xiprer a cada costat (lám. 16, fig. 7, fot. 20-A).

El broc fa 30 mm. a. i el forat de la flama 10 mm. d. L'ansa s'ha restaurat. El disc amida 70 mm. d. per 110 mm. ll. total.

Al revers porta gravada la marca C.OPPI. RES (lám. 27, fig. 19) amb 29 mm. ll.; les lletres tenen 4,80 mm. al.

Pasta ocre; vernís vermell-marró en regular estat de conservació.

—Ref. 5501—. Llàntia molt trossejada; li manca el broc; l'ansa amb dos solcs incisos paral·lels; el relleu està emmarcat per una motllura incisa de 45 mm. d.; la decoració és semblant a l'anterior, però amb algunes variants ja que el forat de càrrega està situat a l'esquerra. A la part inferior un petit forat de respiració (lám. 16, fig. 8, fot. 21-B).

El disc té 70 mm. d. i 85 mm. ll. total.

Sota el peu hi ha l'estampilla NNAELVCI (lám. 29, fig. 95, fot. 37), amb 32 mm. ll. i 5,40 mm. al. de les lletres.

Pasta ocre; vernís sèpia-mat.

—Ref. 4983—. Fragment que comprèn la part esquerra de la peça; l'ansa està decorada amb dues incisions paral·leles i dos punts de 4 mm. d. a cada costat; el relleu està emmarcat amb una motllura excisa de 3 mm. a. i a l'interior una altra d'incisa; de la decoració sols es conserven petits fragments de la part alta, on hi ha un cap en relleu. En la banda baixa es veuen unes cames vers la dreta; el forat per carregar-la medeix 10 mm. d. (lám. 17, fig. 6).

El broc al costat esquerra presenta un punt idèntic als de l'ansa.

La peça fa 60 mm. a. per 92 mm. ll.

La pasta rosada és de textura aspra pel quars que hi ha en funció de desgrassant. El vernís està deteriorat del tot.

—Ref. 4995—. Meitat dreta del disc; el relleu està emmarcat per una motllura incisa i decorat amb una fulla de palma estilitzada, aquest motiu és idèntic al de la peça núm. 6, lám. 15 (fot. 32-C). S'hi veu part del forat central.

Té 37 mm. a. per 45 mm. ll.

Pasta ocre; vernís negre-mat deficient.

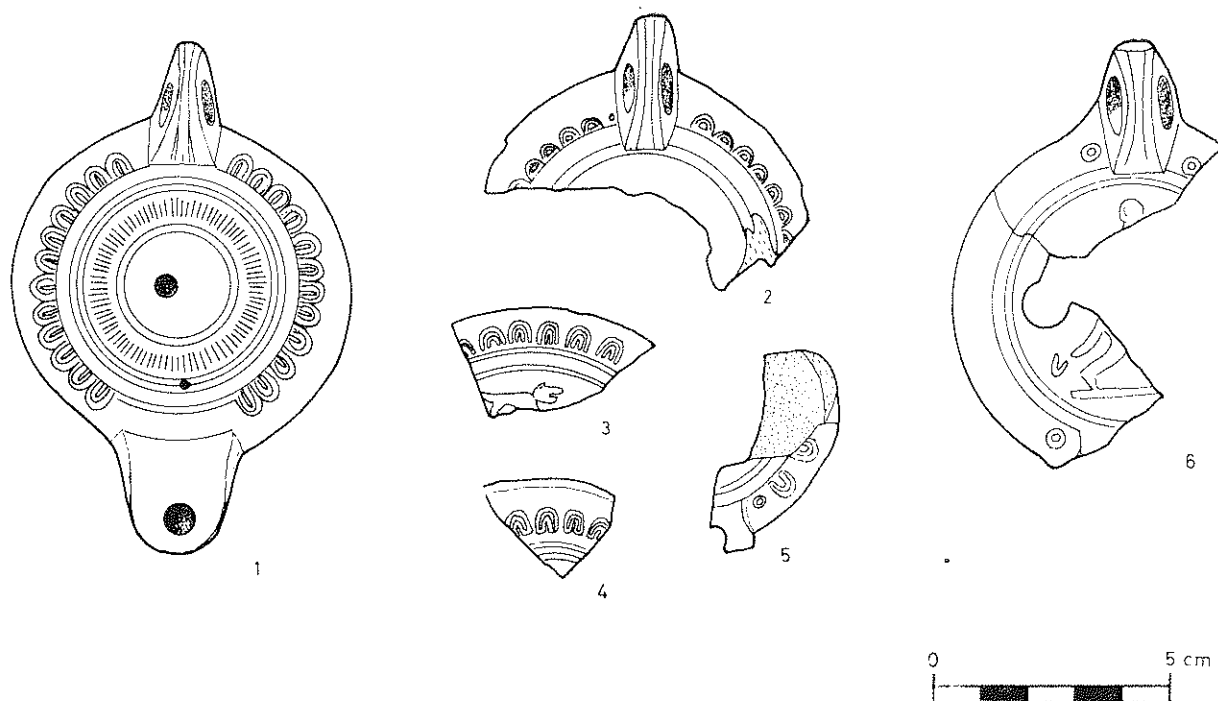
(42) Bailly R. *Essai etc.*, pàg. 111.

(43) Ribas, M. *La Villa etc.*, pàg. 172.

(44) Posac, C. *La Villa Romana de Marbella a "Noticiario Arqueológico Hispánico"*, pàg. 110, Madrid 1972.

(45) Bailly, R. *Essai etc.*, pàg. 86.

(46) Durán Sanpere, A. *Barcelona i la seva història - formació d'una gran Ciutat*, vol. I. pàg. 86 (núm. 6). Barcelona 1972.

Làmina 17

Dressel 21

Pertany al s. II d.C.; es distingeix per l'aleró poc sortit que porta sobre la carena i als dos costats.

D'aquesta forma s'han exhumat varis exemplars, dels quals en destaquem dos:

L'un és la llàntia vidriada descrita anteriorment (vegi's làm. 2).

—Ref. 4956—. L'altre és una meitat esquerra (làm. 19, fig. 1), on es pot copsar que el disc estava decorat amb una motllura incisa.

Medeix 75 mm. ll. per 40 mm. a.

Pasta groc-palla; vernís gastat.

Dressel 24

Es caracteritza per portar una sanefa d'oves en direcció radial al voltant del relleu.

S'han exhumat 22 exemplars, dels quals en descrivim 5.

Amb pasta ocre hi ha 72,70 %, dins els quals el vernís més freqüent és el sèpia amb 7 exemplars que corresponen el 31,75 %.

Amb pasta rosada el 9,10 %; els vernissos són de color sèpia i marró.

Amb pasta rosada amb quars el 18,20 %; els vernissos són el sèpia i el marró.

Aquestes llànties corresponen al s. II d.C.

—Ref. 5516—. Llàntia que presenta l'ansa decorada amb dues motlures incises de dalt a baix; el disc, damunt la carena i envoltant el relleu té dues sanefes formades per oves trifides; tot el medalló central està decorat a base de cercles concèntrics que es desenvolupen de la següent manera: el 1r. té 3 mm. a. i 51 mm.

d.; el 2n. format per dos cercles incisos amb 2,50 mm. a. i 45 mm. d.; el 3r. és una franja de línies radials de 7 mm. a. i 40 mm. d.; el 4rt. és un cercle excís de 26 mm. d. (làm. 17, fig. 1).

El forat central fa 5 mm. d., al costat hi ha un petit forat de respiració.

El broc té 25 mm. a.; el forat de la flama 6,50 mm. d.

El disc té 72 mm. d. per 108 mm. ll. total.

Pasta rosada; vernís marró-mat uniforme.

—Ref. 4977—. Meitat superior de la llàntia; l'ansa està decorada amb dos solcs de dalt a baix; envoltant al medalló hi ha una sanefa d'oves trifides i dues motlures de 4 mm. i 2 mm. a. respectivament. (làm. 17, fig. 2).

Té 58 mm. ll. per 70 mm. a.

Pasta ocre; vernís carbassa-marró semi-bri-llant uniforme.

—Ref. 4975—. Fragment de disc, decorat amb oves trifides: el relleu està envoltat per dues motlures incises amb una separació de 4 mm.; en la decoració s'hi veu la part superior d'un gos en posició de cursa (làm. 17, fig. 3).

Medeix 24 mm. a. per 42 mm. ll.

Pasta rosada i desgrassant de quars; vernís sèpia-mat en regular estat de conservació.

—Ref. 4969—. Petit fragment de disc decorat amb oves trifides i amb dues motlures incises amb 3 mm. de separació.

Té una ll. de 28 mm. per 21 mm. a. (làm. 17, fig. 4).

Pasta rosada amb quars; vernís marró-clar deficient.

—Ref. 4979—. Fragment que comprèn part

del disc i l'inici del broc decorat amb oves bifides; el relleu estava emmarcat per dues motlures, la primera de 2,50 mm. a. i la segona de 1,50 mm. a. (làm. 17, fig. 5).

Al costat dret del broc hi ha un petit cercle, també es pot copsar el començament del forat de la flama.

La peça té 27 mm. a. per 43 mm. ll.

Pasta rosada amb quars; vernís sèpia-mat no massa ben conservat.

Dressel 28-B

Pertanyen al s. III d. C.; damunt de la carena i envoltant al disc hi ha una franja en relleu amb un motiu vegetal estilitzat; generalment sol estar compost de branques d'olivera amb ramells.

—Ref. 5528—. Llàntia, l'ansa de la qual té

dos solcs incisos de dalt a baix; damunt de la carena i al voltant del relleu hi ha una decoració estilitzada a base de ramells d'olivera; el medalló està decorat per varis cercles concèntrics sobresortint els dos que envolten el forat central.

El forat central i el lateral-esquerra fan 6 mm. d. (làm. 18, fig. 1, fot. 23).

La peça amida 95 mm. ll. per 76 mm. a.

Al revers porta gravats sis punts en forma arraimada en funció de marca (làm. 29, fig. 83).

Pasta ocre; vernís molt gastat.

—Ref. 4909—. Fragment amb idèntica decoració que l'anterior; el medalló estava decorat amb tres motlures de 3 mm. a. i per una franja de 6 mm. a. decorada amb línies incises radials (làm. 18, fig. 2).

Taula núm. 2

DISTRIBUCIO LLANTIES DRESSEL 24

COLOR PASTA	N.º PECES	%	VERNIS	N.º PECES	%
OCRE	16	72,70	SEPIA	7	31,75
			CARBASSA-MARRÓ	2	9,10
			VERMELL-MARRÓ	3	13,65
			MARRÓ	2	9,10
			LILA-FOSC	2	9,10
ROSADA	2	9,10	SEPIA	1	4,55
			MARRÓ	1	4,55
ROSADA AMB QUARS	4	18,20	SEPIA	2	9,10
			MARRÓ	2	9,10
TOTALS	22	100			

Té 32 mm. a. per 44 mm. ll.

Pasta ocre; vernís negre-mat gastat.

—Ref. 7015—. Fragment de decoració semblant a les anteriors; el medalló estava envoltat amb quatre motlures: 1.ª en relleu, 3 mm. a.; 2.ª incisa, 1 mm.; 3.ª una franja de 8 mm. a.; 4.ª una altra franja de la qual no es copsa l'a.

Medeix 40 mm. a. per 35 mm. ll.

Pasta rosada; vernís marró-clar gastat.

Dressel 30-A

Es distingeix per la forma del broc, que és

semblant a un cor.

Són del s. III d. C.

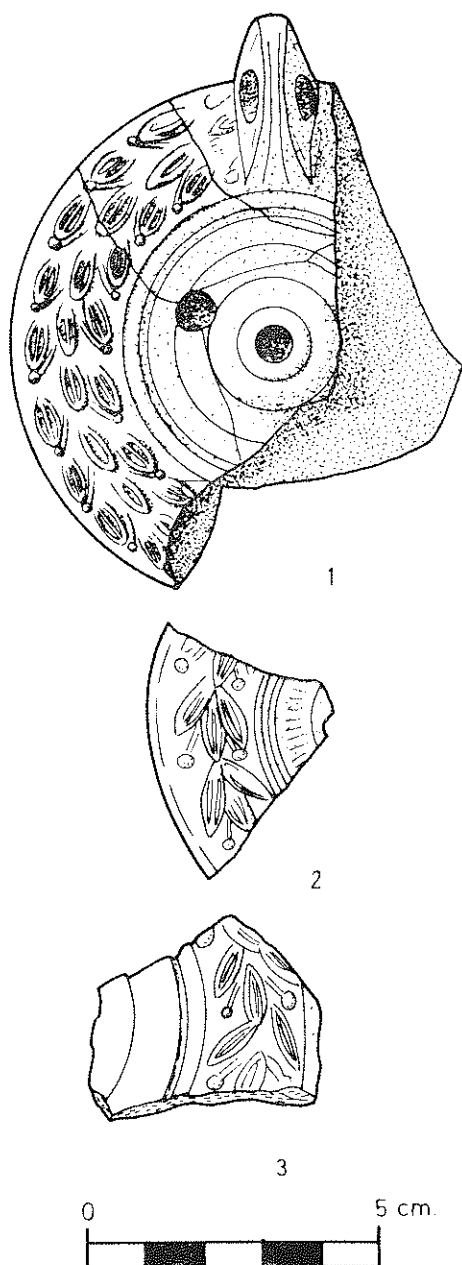
—Ref. 4950—. Fragment de broc en forma de cor; el forat té 11 mm. a., més amunt hi ha dos punts incisos (làm. 19, fig. 4).

Té 30 mm. a. per 35 mm. ll.

Pasta groc-palla; vernís vermell-mat gastat.

—Ref. 4951—. Meitat dreta del broc en forma de cor; el forat amida 11 mm. d., una mica més amunt hi ha dos punts incisos (làm. 19, fig. 5).

Medeix 19 mm. a. per 36 mm. ll.

Làmina 18

Pasta groc-palla; vernís taronja-mat gastat.
Ref. 4949—. Fragment compost amb l'inici del broc; damunt la carena i voltant al disc un seguit d'estrigils en sentit radial; el relleu central l'envoltava una estreta motllura incisa (lám. 19, fig. 6).

Amida 59 mm. ll. per 37 mm. a.
Pasta ocre; vernís gastat.

Dressel 31

Són una evolució de la llàntia de canal, però sense forat a l'ansa.

Aproximadament correspon al s. IV d. C. (cristianes).

—Ref. 4985—. Fragment de disc decorat amb fileres de pals obliqüus simples; s'hi veu

part del forat de càrrega (lám. 20, fig. 1).

Pertany al tipus I de J. W. Hayes (47).

Medeix 33 mm. ll. per 26 mm. a.

Concretament correspon de finals del s. IV o començaments del V. d. C.

Pasta vermellosa; vernís vermellós-mat.

—Ref. 4853—. Fragment de llàntia que compta amb la part dreta del disc i el broc; està decorat amb estries radials a imitació d'una petxina. (lám. 20, fig. 2).

El broc té 30 mm. a., el forat de la flama 12 mm. d.

La peça fa 97 mm. ll. total per 70 mm. d. La paret té un gruix de 5 mm.

Al revers hi porta la marca ILICI (lám. 29, fig. 92).

Pasta taronja; no hi ha vernís.

—Ref. 4984—. Llàntia de procedència Nord-Africa; és allargassada; l'ansa massisa; el broc llarg i arrodonit; la carena que envolta el disc, està decorada amb estampilles en relleu a base de rosetes de sis pètals amb punt central, cosa que correspon al motiu núm. 50 de l'estil A de J. W. Hayes, i van alternant-se amb estampilles quadifoliades de doble línia per acabar fris amb una palmeta trifoliada (48) (lám. 20, fig. 3, fot. 24).

Pertany al tipus II-A de J. W. Hayes (49).

Medeix 136 mm. ll. per 80 mm. a.

Pasta vermella i vernís del mateix color.

Correspon al s. V d. C.

III LA DECORACIO EN FORMES NO IDENTIFICATEDES

MITOLOGIA

—Ref. 5522—. Meitat esquerra del disc amb un amoret presentat de perfil amb els braços aixecats portant un mantell. Corre cap a l'esquerra. Està emmarcat per quatre motllures (50) (lám. 21, fig. 1, fot. 25).

El fragment medeix 76 mm. ll. per 56 mm. a.
Pasta rosada; vernís vermell-marró semi-brillant en bon estat de conservació.

Es, aproximadament, de l'època Juli-Clàudia.

—Ref. 5523—. Meitat esquerra del disc, el qual està decorat amb el bust de Diana situat al centre d'una mitja lluna (51); el tema l'emmarca dues motllures incises (lám. 21, fig. 2, fot. 26).

Amida 80 mm. per 58 mm. a.

Pasta ocre; vernís gastat.

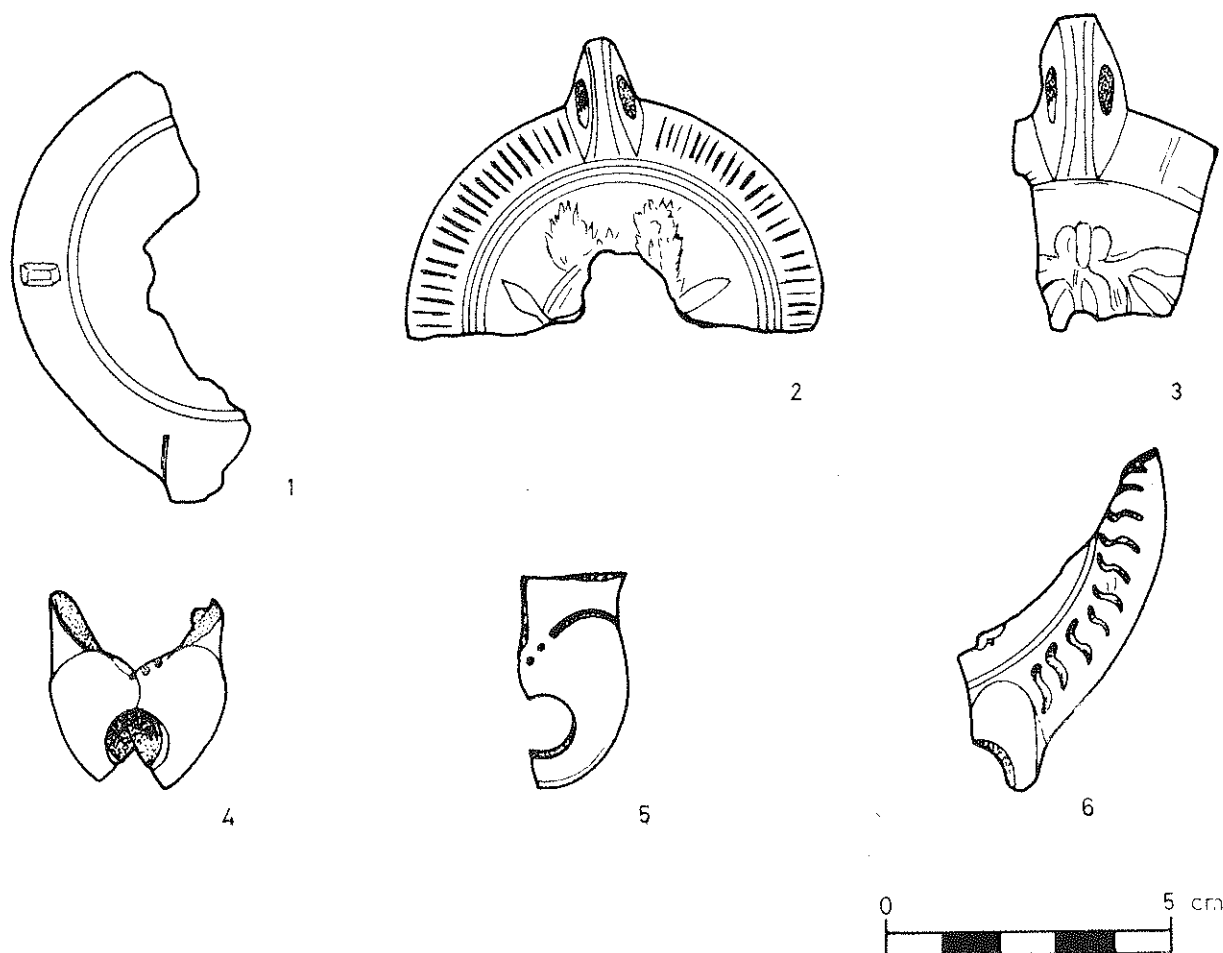
(47) Hayes, J. W. *Late Roman Pottery*, pàg. 310, Londres 1972.

(48) Ribas, M. *La Villa etc.*, pàg. 174.

(49) Hayes, J. W. *Late etc.*, a "African Lamps".

(50) Ribas, M. *La Villa etc.*, pàg. 172.

(51) Ribas, M. *La Villa etc.*, pàg. 172.

Làmina 19

Correspon al s. I d. C.

—Ref. 5526—. Fragment on hi ha un esfinx, amb testa femenina, cames de lleó i ales d'àguila; el forat d'aprovisionament té 8 mm. d. (l'àm. 22, fig. 1, fot. 27).

Medeix 38 mm. ll. per 30 mm. a.

Pasta ocre; vernís vermell-marró en deficient estat de conservació.

Pertany al s. I d. C.

—Ref. 5524—. Fragment amb una figura ajeguda sobre un llit, els llençols del qual penjen; al fons hi ha motius vegetals estilitzats; en la part inferior s'hi veu part del forat d'aprovisionament (l'àm. 22, fig. 2, fot. 28).

Fa 45 mm. a. per 51 mm. ll.

Pasta ocre; vernís vermell-marró uniforme.

Pertany al s. I d. C.

—Ref. 5527—. Fragment on hi ha de front la cara sencera de Júpiter amb banyes de cabra retorçades (53); en la part inferior el forat de càrrega de 6 mm. d. fracturat (l'àm. 22, fig. 3, fot. 29).

Fa 39 mm. s. per 50 mm. ll.

Pasta ocre; vernís sèpia semi-brillant uniforme.

Pertany al s. I d. C.

—Ref. 4990—. Fragment amb un amoret que juga amb la maça d'Hèrcules (54); a la banda dreta hi ha el forat de càrrega de 5 mm. d. (l'àm. 22, fig. 4).

Medeix 27 mm. a. per 50 mm. ll.

Pasta ocre; vernís sèpia semi-brillant en regular estat de conservació.

Pertany al s. I d. C.

—Ref. 4991—. Fragment de disc el relleu del qual estava envoltat per dues motlures incises i adornat amb la part superior d'un caduceu (55), símbol de Mercuri i del comerç (l'àm. 22, fig. 5).

Medeix 34 mm. a. per 40 mm. ll.

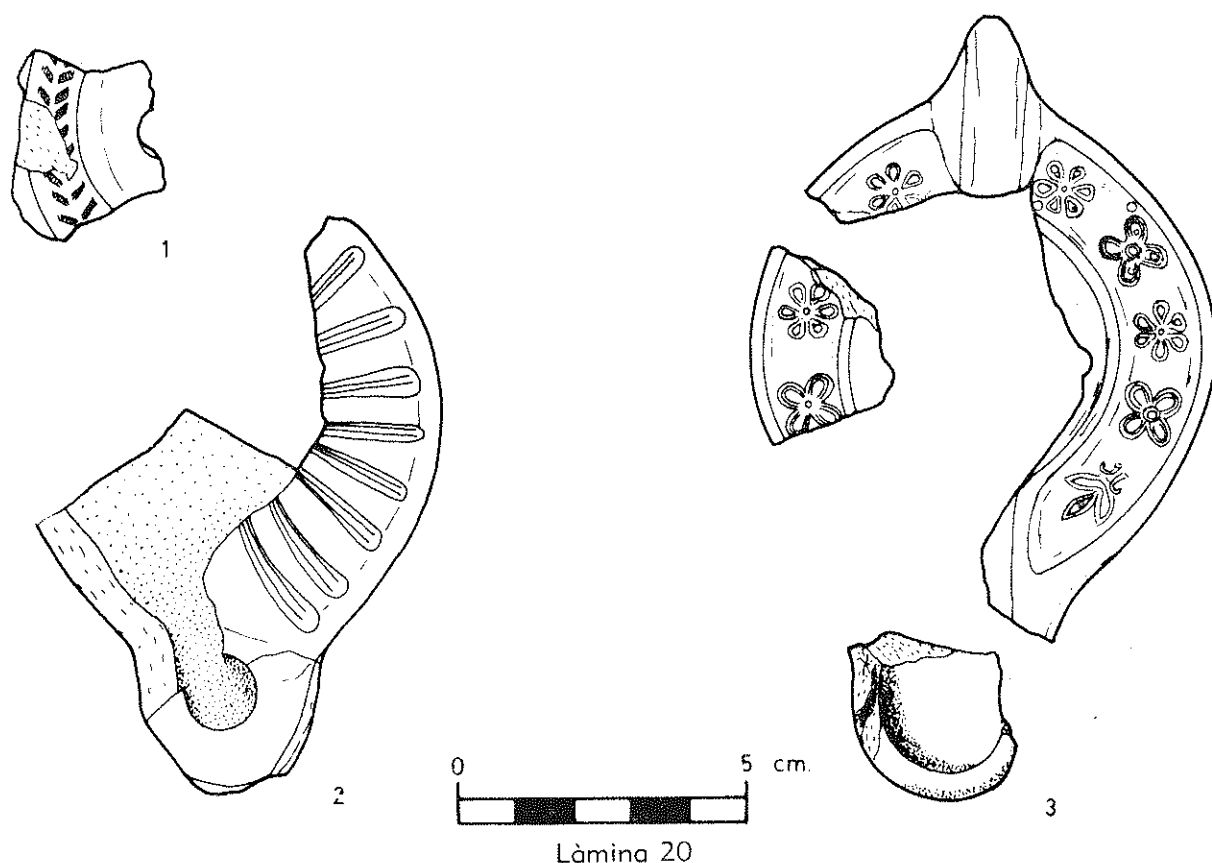
Pasta groc-palla; vernís sèpia-mat bastant deficient.

—Ref. 4876—. Fragment on hi ha part de l'ansa del disc. L'ansa està decorada amb dos solcs paral·lels de dalt a baix; el relleu estava

(52) Ribas, M. *La Villa etc.*, pàg. 173.

(53) Ribas, M., *La Villa etc.*, pàg. 173.

(54) Vegas, M. *Motivos decorativos en lucernas de disco romanas: Sus antecedentes y paralelos a "Pyrenae"*, vol. 2, pàg. 85. Barcelona 1966.

Làmina 20

emmarcat amb una motllura incisa i decorat amb una cara a la dreta vista de perfil i coberta amb la gorra frígia. També es veu la part alta d'un bàcul. La figura representa a Atis (56) (lám. 23, fig. 5).

Té 45 mm. ll. per 35 mm. a.

Pasta rosada; vernís crem-mat en regular estat de conservació.

REPRESENTACIONS DE GLADIADORS

Corresponen a la primera meitat del s. I d. C.

—Ref. 4987—. Fragment que compren part del disc i començaments de la voluta; el relleu estava envoltat amb motllura incisa; de la decoració es conserva una quarta part del costat esquerra del disc i representa part d'un gladiador amb el braç dret i embenat. També es veu la part inferior de les cames (lám. 23, fig. 1, fot. 30-A).

Medeix 37 mm. a. per 45 mm. ll.

Pasta rosada; vernís carbassa semi-brillant ben conservat.

—Ref. 4989—. Fragment de relleu, la decoració del qual és el cap d'un gladiador cobert amb la "galea cristata" i "parma" i escut rectangular (lám. 25, fig. 2, fot. 30-C).

(55) Vegas, M. *Motivos etc.*, pàg. 85.

(56) Cid, C. *El monumento de los escipiones de Tarragona a "Ampurias"*, vol. IX-X, pàg. 161. Barcelona 1947-1948.

Té 25 mm. a. per 24 mm. ll.

Pasta ocre; vernís carbassa-marró semi-brillant uniforme.

—Ref. 4988—. Fragment de relleu, la decoració del qual representa un gladiador girat a la dreta, va armat amb un escut rodó al braç esquerre, el dret el porta embenat i amb la mà empunya una espasa curta o "sica"; el cap el porta cobert amb la "galea cristata" (lám. 23, fig. 3, fot. 30-B).

Medeix 35 mm. a. per 28 mm. ll.

Pasta vermellosa; vernís marró-mat en regular estat de conservació.

REPRESENTACIONS HUMANES

—Ref. 4874—. Fragment de disc amb la decoració quelcom gastada, però s'hi cospa el cap d'una persona girat vers l'esquerra (lám. 25, fig. 4).

Amida 40 mm. a. per 35 mm. ll.

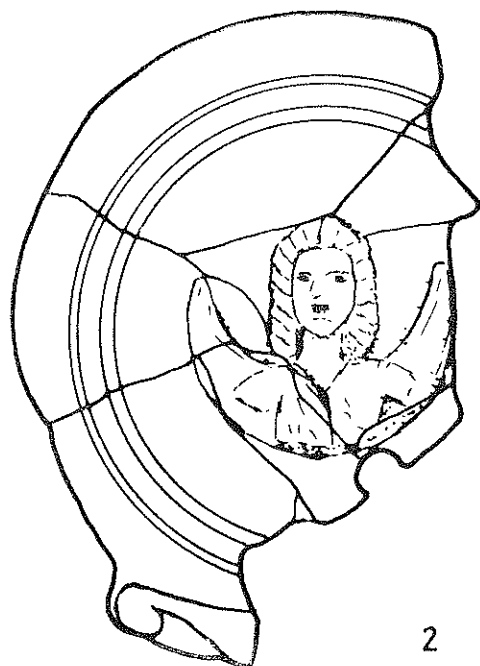
Pasta ocre; vernís marró-mat molt gastat.

—Ref. 4875—. Fragment de relleu, en la decoració del qual hi ha les cames d'un home i en segon terme les potes davanteres d'un cavall (lám. 23, fig. 6).

Medeix 43 mm. a. per 24 mm. ll.

Pasta verda molt pallida; vernís marró-fosc en estat deficient.

—Ref. 4872—. Fragment de disc amb la decoració emmarcada per una motllura incisa; el

Làmina 21

tema representa una dona ajeguda en un llit amb el cap sobre un coixí; la mà dreta la té al cap (làm. 23, fig. 7).

Llànties amb decoració semblant s'han trobat al campament romà de Novaesium (57).

Medeix 41 mm. a. per 55 mm. ll.

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant de conservació deficient.

(57) Vegas, M. *Motivos etc.*, pàg. 85.

—Ref. 5543—. Meitat superior de la llàntia; l'ansa està decorada amb dos solcs paral·lels; el relleu està envoltat per una motllura; en el motiu s'hi veu part d'un personatge que sembla aixecar alguna cosa (làm. 23, fig. 9).

Medeix 65 mm. a. per 51 mm. ll.

Al revers hi porta imprès la marca del terrisser CCLO.SUC (làm. 28, fig. 51), té 30 mm. ll.

Pasta ocre; vernís lila-fosc poc conservat.

SIGNES CELESTES

—Ref. 4879—. Fragment de disc; el relleu està emmarcat per una motllura incisa; la decoració representa una mitja lluna que flanqueja el forat d'aprovisionament el qual amida 7 mm. d. (làm. 23, fig. 8).

Medeix 45 mm. a. per 45 mm. ll.

Pasta ocre; vernís lila-fosc en regular estat de conservació.

—Ref. 4877—. Fragment de disc amb idèntica decoració que l'anterior; el forat fa 5 mm. d.

Medeix 32 mm. a. per 35 mm. ll.

Pasta ocre; vernís lila-fosc poc conservat.

—Ref. 4878—. Fragment amb decoració igual als dos anteriors; el forat té 5 mm. d.

Medeix 30 mm. a. per 22 mm. ll.

Pasta ocre; vernís vermell-carbassa en regular estat de conservació.

REPRESENTACIONS ZOOMORFES EN LLANTIA DE VOLUTA

Són del s. I d. C.

—Ref. 7005—. Fragment de relleu, en la decoració del qual es copsa un gos en posició d'encaix a un cèrvol (làm. 24, fig. 1).

Medeix 28 mm. a. per 30 mm. ll.

Pasta rosada; vernís carbassa-marró en bon estat.

—Ref. 7003—. Fragment de relleu; la decoració representa a un gos rastrejant, en segon terme hi ha un arbre; el forat de càrrega 7 mm. d. (làm. 24, fig. 2).

Amida 45 mm. a. per 35 mm. ll.

Pasta groc-palla; vernís sèpia-brillant molt gastat.

—Ref. 7004—. Fragment de relleu decorat amb una llebre cap a la dreta; s'hi veu part del forat d'aprovisionament (làm. 24, fig. 3).

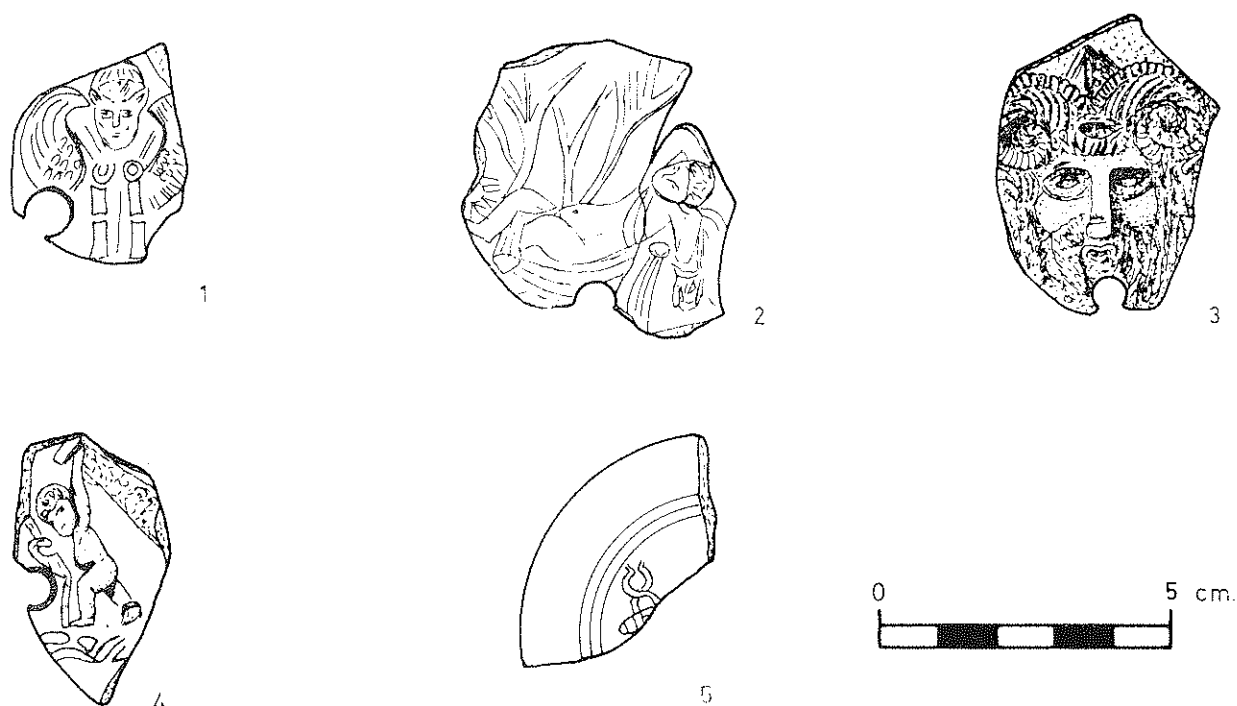
Amida 35 mm. a. per 24 mm. ll.

Pasta rosada; vernís vermell-marró semi-brillant uniforme.

—Ref. 7002—. Fragment de disc, en el relleu del qual hi ha un gos en cursa a la dreta; estava envoltat per una motllura en relleu.

Es trobà durant la campanya de l'any 1969.

Medeix 48 mm. a. per 35 mm. ll. (làm. 24, fig. 4).

Làmina 22

Pasta rosada; vernís carbassa-marró més aviat deficient.

REPRESENTACIONS ZOOMORFES EN LLANTIES DE DISC

Són del s. II d. C.

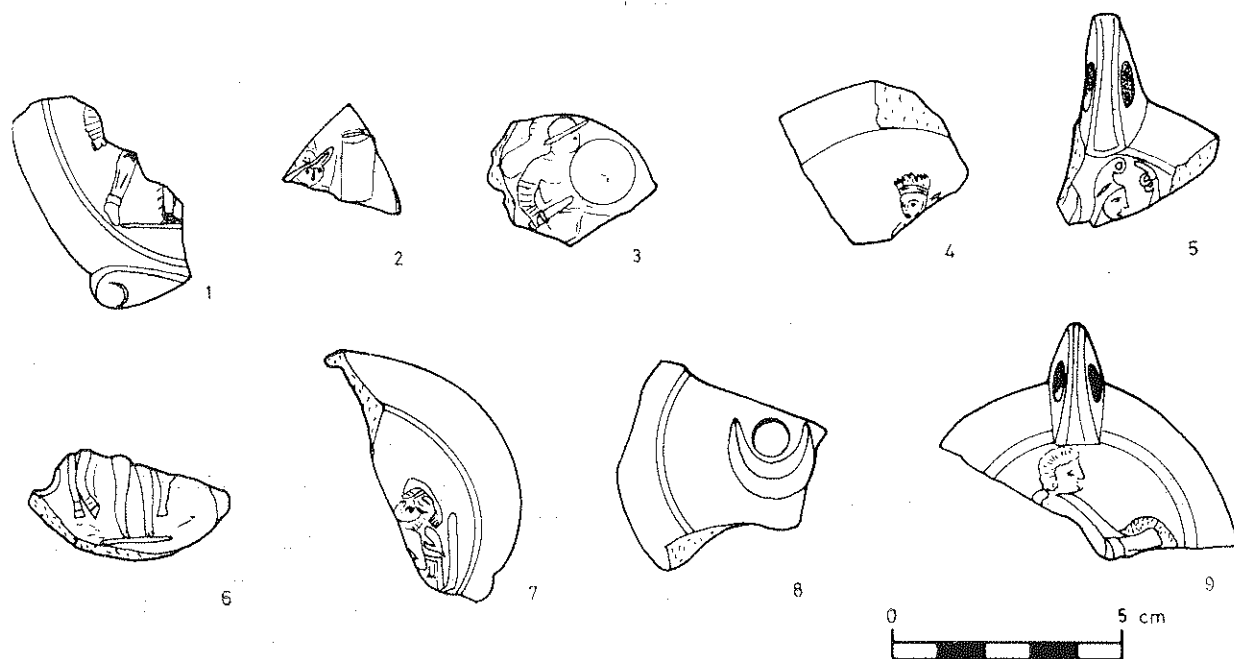
—Ref. 7007—. Llàntia amb el començament de l'ansa, la qual estava decorada amb dos soles de dalt a baix; el relleu està emmarcat per una motllura doble i excisa de 51 mm. d. i 3,50 mm.

i 1,50 mm. a. respectivament; la decoració representa un gos a l'encalç d'una llebre (lám. 24, fig. 5).

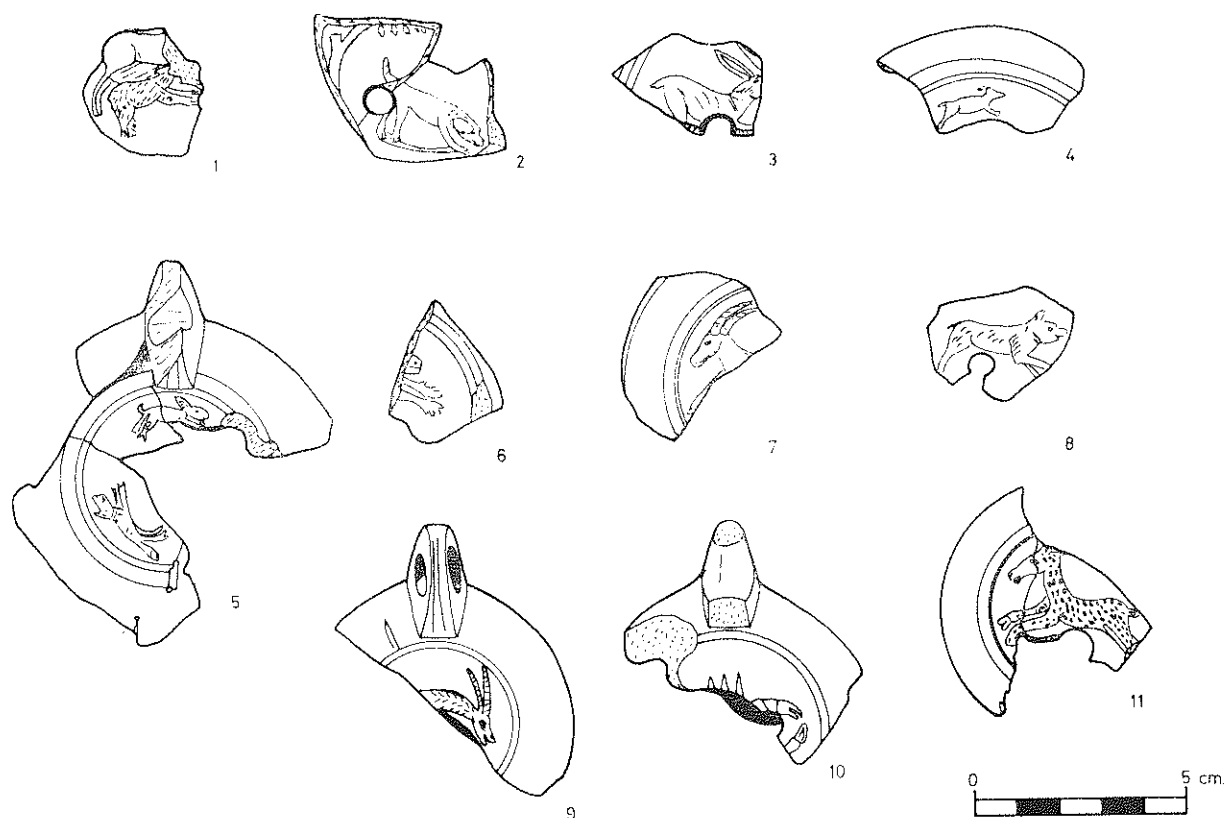
Fou exhumada en la campanya de l'any 1969. Amida 78 mm. a. per 90 mm. ll.

Pasta ocre; vernís lila-fosc en regular estat de conservació.

—Ref. 7008—. Fragment de disc; la decoració està emmarcada per dues motllures concèntriques en relleu de 2 mm. a. respectivament; el tema és un lleó en cursa, del qual sols

Làmina 23

Làmina 24

és visible la meitat del cap i les potes del davant (làm. 24, fig. 6).

Té 33 mm. ll. per 27 mm. a.

Pasta rosada, de textura aspre per les petites partícules de quars; vernís marró-mat uniforme.

—Ref. 7009—. Fragment de disc amb la decoració emmarcada per una motllura en relleu de 3 mm. a.; hi ha un cap de cabra vers l'esquerra (làm. 24, fig. 7).

Medeix 32 mm. a. per 40 mm. ll.

Pasta groc-palla; vernís vermell-marró semi-brillant en regular estat de conservació.

—Ref. 5525—. Fragment decorat amb un gos que va corrent a la dreta (58). El forat d'aprovisionament fa 5 mm. d. (làm. 24, fig. 8).

Medeix 26 mm. ll. per 35 mm. a.

Pasta ocre; vernís marró-brillant uniforme.

—Ref. 4805—. Meitat superior de la llàntia; l'ansa està decorada amb dos socls de dalt a baix; la decoració està emmarcada per una motllura incisa; hi ha el cap d'un antílop molt ben gravat (làm. 24, fig. 9).

Té 65 mm. ll. per 56 mm. a.

Al revers hi porta gravada la marca GAB/... (làm. 27, fig. 33), les lletres amiden 5 mm. al Pertany al terrisser GABMERC.

Pasta ocre; vernís vermell-marró uniforme.

(58) Ribas, M. *La Villa etc.*, pàg. 173.

—Ref. 4814—. Meitat superior; l'ansa està trencada; la decoració l'emmarca una motllura incisa; del tema resta tres potes laterals i dues pinces d'un escorpí; al bell mig hi ha part del forat de càrrega (làm. 24, fig. 10).

Medeix 57 mm. ll. per 56 mm. a.

Al revers hi ha imprès la marca L.M/... (làm. 28, fig. 63).

Pasta ocre; vernís vermell-marró semi-brillant bastant deficient.

—Ref. 7016—. Fragment de disc; la decoració està emmarcada per una motllura en relleu de 3 mm. a.; la temàtica és una cabra puntejada en cursa cap a l'esquerra (làm. 24, fig. 11, fot. 31).

El forat de càrrega té 8 mm. d.

Les mides són 50 mm. a. per 54 mm. ll.

Pasta groc-palla; vernís sèpia-mat molt gastat.

ORNAMENTS GEOMETRICS EN LLANTIES DE VOLUTA

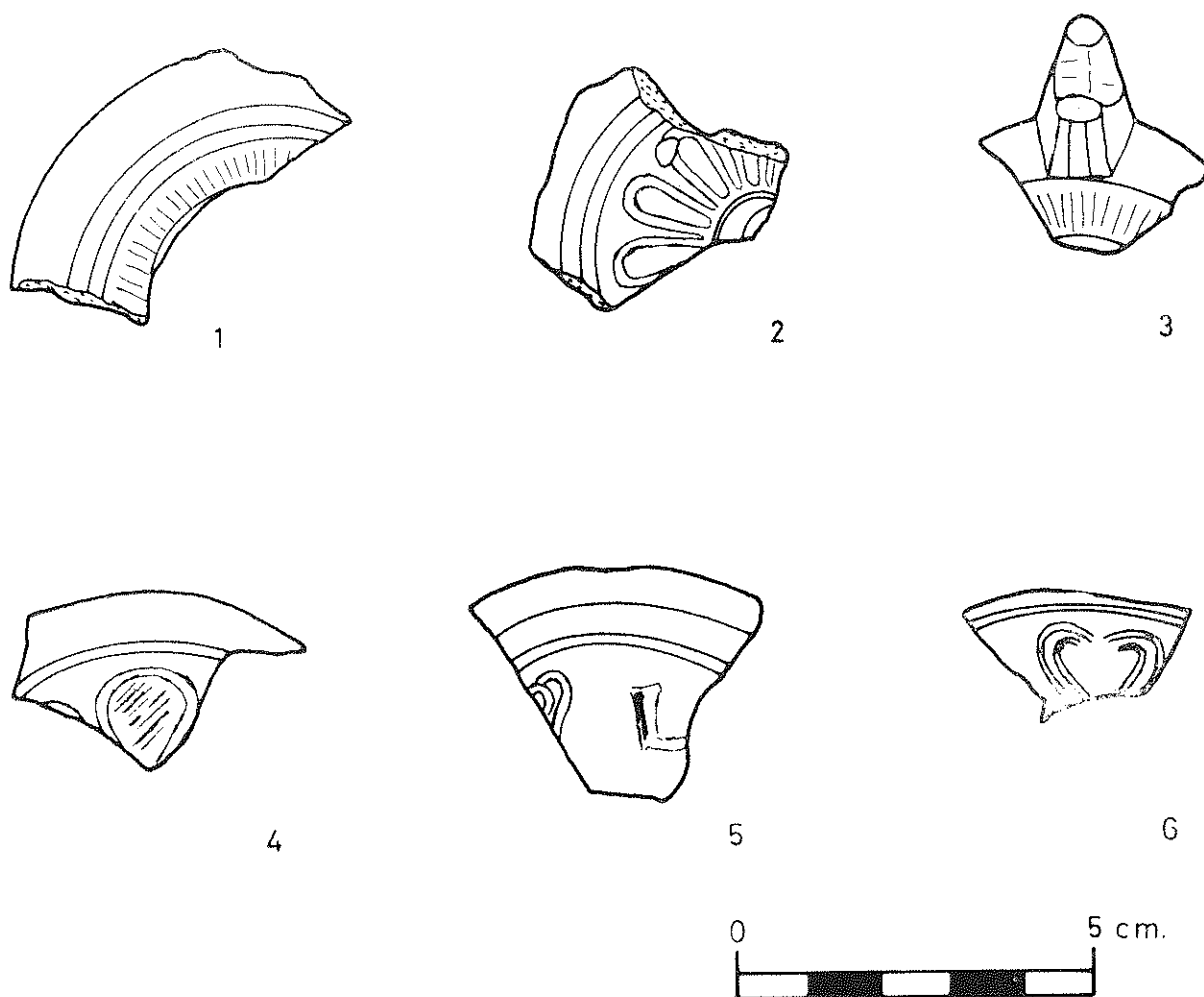
Són del s. I d. C.

—Ref. 4925—. Fragment de disc; la decoració estava emmarcada amb una motllura incisa; de la decoració s'hi copsa el petal d'un rosetó (làm. 25, fig. 4).

Té 42 mm. ll. per 25 mm. ll.

Fou trobat en la campanya de l'any 1969.

... Pasta groc-palla; vernís lila-fosc deficient.

Làmina 25

—Ref. 7012—. Fragment de disc; la decoració està emmarcada per dues motllures en relleu de 4,50 mm. i 1 mm. a. respectivament; hi ha representada la lletra L en relleu, mentre que a l'extrem dret hi ha un motiu incomplet i per consegüent indesxifrable (làm. 25, fig. 5).

Medeix 42 mm. a. per 33 mm. ll.

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant uniforme.

—Ref. 7014—. Fragment de disc; porta una motllura incisa al voltant de la decoració, en la qual es copsa una fulla de trèbol bífida (làm. 25, fig. 6).

Medeix 32 mm. a. per 18 mm. ll.

Pasta ocre; vernís vermell-marró uniforme.

—Ref. 7013—. Fragment de disc; la decoració és idèntica a l'anterior.

Medeix 30 mm. a. per 20 mm. ll.

Pasta ocre; vernís sèpia-mat uniforme.

ORNAMENTS GEOMETRICS EN LLANTIES DE DISC

Són del s. II d. C.

—Ref. 4930—. Fragment de disc decorat

amb una franja d'incisions radials; està la decoració emmarcada per dues motllures en relleu, tenen 5 mm. a. (làm. 25, fig. 1).

Té 47 mm. a. per 38 mm. ll.

Pasta rosada; vernís carbassa-marró gastat.

—Ref. 4924—. Fragment de disc; al voltant del relleu presenta una motllura doble i excisa de 5 mm. a.; està decorat amb un rosetó (59); al centre s'hi veu l'inici del forat d'aprovisionament (làm. 25, fig. 2).

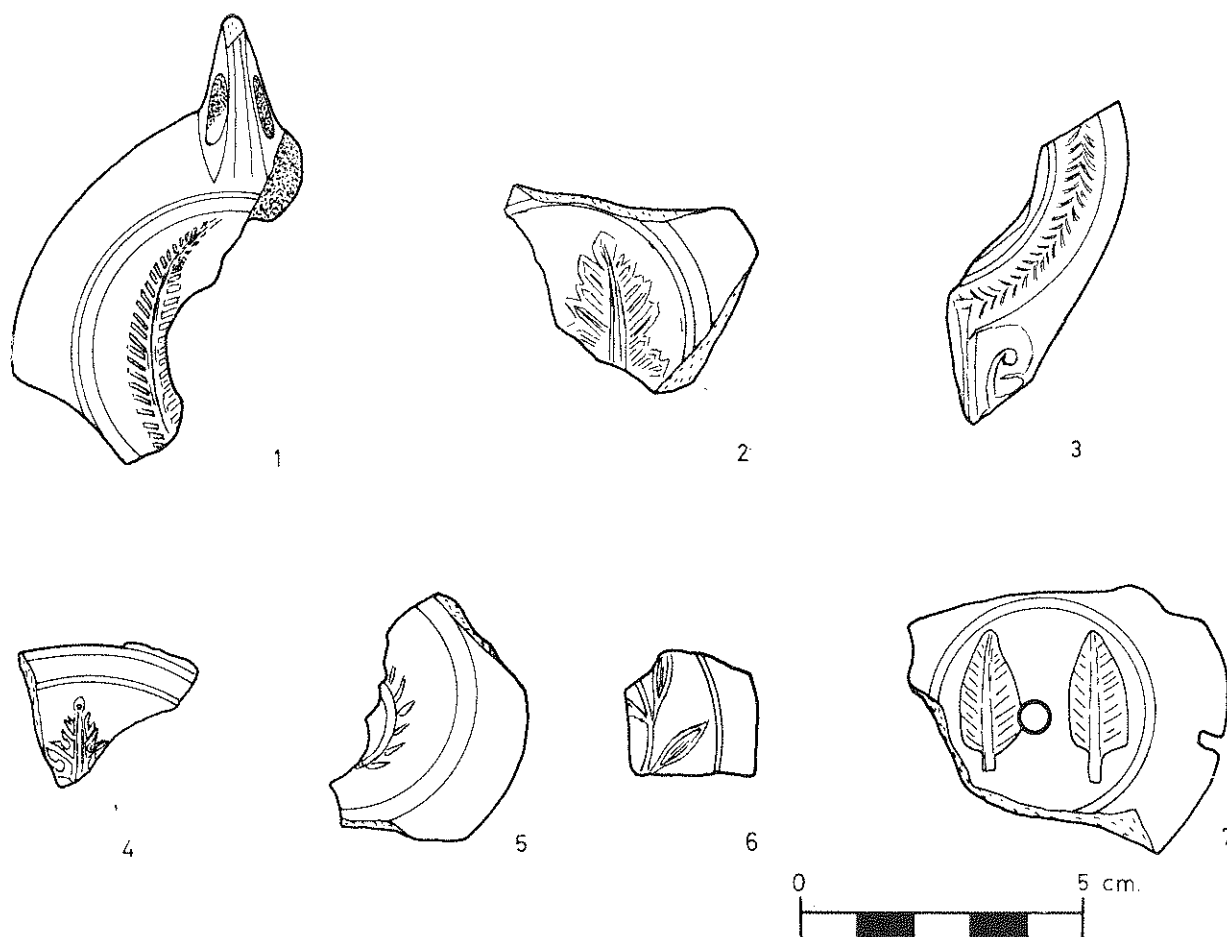
Té 38 mm. a. per 34 mm. ll.

Pasta ocre; vernís carbassa-marró deteriorat.

—Ref. 4933—. Fragment que compren la meitat de l'ansa i el començament del disc; està decorat amb una franja d'incisions radials (làm. 25, fig. 3).

Medeix 32 mm. a. per 34 mm. ll.

Pasta verd-pàl·lid; vernís ocre-mat en regular estat de conservació.

Làmina 26

MOTIUS VEGETALS ESTILITZATS EN LLANTIES DE VOLUTA

Són del s. I d. C.

—Ref. 4992—. Meitat esquerra del disc; l'ansa està decorada amb dos soles paral·lels; el relleu l'emmarca una motllura doble; de decoració hi ha una palma (làm. 26, fig. 1, fig. 32-A).

Medeix 80 m. ll. per 50 mm. a.

Pasta rosada; vernís carbassa-marró gastat.

—Ref. 4996—. Fragment de disc; la decoració està emmarcada per dues motllures, la primera en relleu i té 3 mm. a. l'altre incisa i té 1,50 mm. a.; el tema representa una fulla dentada, possiblement de castanyer (làm. 26, fig. 2, fot. 32-B).

Medeix 45 mm. a. per 38 mm. ll.

Pasta ocre; vernís marró-mat en regular estat de conservació.

—Ref. 4999—. Fragment, la decoració del qual està envoltada per una motllura en relleu. Hi ha la part superior d'una fulla d'acant (làm. 26, fig. 4).

Fa 25 mm. ll. per 32 mm. a.

Pasta groc-palla; vernís negre mat gastat.

—Ref. 4993—. Fragment del disc amb la de-

coració emmarcada per una motllura en relleu; s'hi copsa part d'un motiu vegetal estilitzat (làm. 26, fig. 5).

Medeix 35 mm. a. per 43 mm. ll.

Pasta ocre; vernís lila-fosc semi-brillant molt gastat.

—Ref. 4998—. Fragment del disc; la decoració està envoltada per una motllura incisa; hi ha un ram d'olivera del qual s'aprecien dues fulles (làm. 26, fig. 6).

Amida 23 mm. a. per 21 mm. ll.

Pasta rosada; vernís carbassa-marró deficient.

MOTIUS VEGETALS EN LLANTIA DE DISC

Són del s. II d. C.

—Ref. 5542—. Disc, la decoració del qual està emmarcada per una motllura incisa de 40 mm. d., hi ha dos xiprers; el forat central fa 5 mm. d. (làm. 26, fig. 7).

Medeix 57 mm. a. per 42 mm. ll.

Pasta ocre; vernís vermell-marró brillant uniforme.

—Ref. 4910—. Meitat superior de llantia; l'ansa està decorada amb dos soles de dalt a baix; per sobre la carena, al voltant del disc hi ha una sanefa d'incisions radials; el relleu

està emmarcat per tres motlures, excisa la del mig i les altres incises; la decoració presenta un motiu vegetal molt estilitzat. Hi ha l'inici del forat d'aprovisionament (làm. 19, fig. 2).

Té 73 mm. a. per 57 ll.

Pasta ocre, textura aspra per les petites partícules de quars; vernís sèpia-mat deteriorat.

Possiblement pertany a finals de s. II d. C.

—Ref. 4908—. Fragment que comprèn l'ansa i una petita part del disc; l'ansa està decorada amb dos solcs de dalt a baix; en el relleu hi ha un tros de la decoració a base de ramells d'olivera (làm. 19, fig. 3).

Té 36 mm. a. per 55 mm. ll.

Pasta rosada, textura aspre pel desgrassant de quars; vernís marron-brillant uniforme.

—Ref. 4994—. Fragment que compren part del disc i començament del broc el disc està decorat amb una guirnalda de pals obliqüus i el broc amb una espècie de voluta (làm. 26, fig. 3).

Medeix 32 mm. a. per 56 mm. ll.

Pasta ocre; vernís sèpia-brillant molt gastat.

IV MARQUES DE TERRISSERS

—Ref. 4817—. .../PPI.RES, gravada, llàntia de disc. Pasta rosada; vernís carbassa-mat molt gastat (làm. 27, fig. 1).

Correspon al taller de C(aius) OPPI(us) RES (tituti), els productes del qual es poden datar des de l'època dels Flàvis fins a la primera meitat del s. II. Es una marca trobada en molts jaciments, principalment del Nord-Africa.

—Ref. 4818—. .../RES, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís sèpia-mat gastat. Lletres 5,60 mm. al. (làm. 27, fig. 2).

—Ref. 4819—. .../RES, gravada, llàntia de disc. Pasta rosada; vernís carbassa semi-brillant bastant deficient. Lletres 5 mm. al. (làm. 27, fig. 3).

—Ref. 4820—. C.OPPI.RES, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís sèpia-brillant uniforme. Lletres 4 mm. al. i 30 mm. ll. (làm. 27, fig. 4).

—Ref. 4821—. C.OPPI.R/..., gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís vermell-marró. Lletres 4,90 de al. (làm. 27, fig. 5).

—Ref. 4822—. .../I.RES, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís sèpia-mat. Lletres 5 mm. l. (làm. 27, fig. 6).

—Ref. 4823—. C.O/....., llàntia de disc. Pasta groc-palla; vernís sèpia-brillant gastat (làm. 27, fig. 7). Lletres 4,40 mm. al.

—Ref. 4824—. C.OPPI..., gravada, llàntia de disc. Pasta rosada; vernís sèpia-mat gastat (làm. 27, fig. 8). Lletres 5,00 mm. al.

—Ref. 4825—. .../PPI.RES, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís sèpia-mat gastat. Lletres 4 mm. al. (làm. 27, fig. 9). Al costat de la marca hi ha una ova bífida.

—Ref. 4826—. C.OPPI.RE/..., gravada, llàntia de disc. Pasta rosada; vernís vermell-clar semi-brillant deteriorat (làm. 27, fig. 10).

—Ref. 4855—. .../OPPI.RE/., gravada, llàntia de disc. Pasta rosada; vernís vermell-marró. Lletres 4'50 mm. a. (làm. 27, fig. 11).

—Ref. 4856—. .../PPI.RES, gravada, llàntia de disc. Pasta gris; vernís sèpia-mat. Lletres 5 mm. al. (làm. 27, fig. 12).

—Ref. 4857—. .../RES, gravada, llàntia de disc. Pasta groc-palla; vernís gastat. Lletres 5 mm. al. (làm. 27, fig. 13).

—Ref. 4858—. .../OP/....., gravada, llàntia de disc. Pasta groc-palla; vernís vermell-marró. Lletres 4,50 mm. al. Prop de la llegenda hi ha part d'una ova, (làm. 27, fig. 14).

—Ref. 4859—. S, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís lila-fosc gastat (làm. 27, fig. 15).

—Ref. 5504—. C.OPPI.RES, gravada, Dressel 20. Pasta ocre; vernís sèpia-brillant. La marca té 27,50 mm. ll. i 3,90 al. (làm. 27, fig. 16).

—Ref. 5507—. C.OPPI.RES, gravada, Dressel 19. Pasta ocre; vernís carbassa-marró gastat. Té 28,80 mm. ll. i 4 mm. al. (làm. 27, fig. 17).

—Ref. 5509—. C.OPPI.RES, gravada, Dressel 20. Pasta ocre; vernís vermell-marró deteriorat. A poca distància de la marca hi ha una rodona. Fa 29,30 mm. ll. i 4 mm. al. (làm. 27, fig. 18).

—Ref. 5510—. C.OPPI.RES, gravada, (Vegi's Dressel 20, làm. 27, fig. 19).

—Ref. 5511—. C.OPPI.RES, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís carbassa-marró deteriorat. Prop del gravat hi ha un cercle. La marca té 30 mm. ll. i 5 mm. al. (làm. 27, fig. 20).

—Ref. 5541—. C.OP/.../EST, gravada, Dressel 20. Pasta rosada; vernís carbassa-marró brillant. La marca fa 33,60 mm. ll. i 5 mm. al.

En aquesta marca crida l'atenció la "T" del final, la qual ens ratifica el cognom de REST (ituti) d'aquest terrisser (làm. 27, fig. 21).

—Ref. 5544—./RES, gravada, Dressel 20. Pasta rosada; vernís vermell-marró. Lletres 4,90 mm. al. (làm. 27, fig. 22).

—Ref. 5508—. C.OPPI.RES (Vegi's Dressel 20, làm. 27, fig. 23).

—Ref. 7001—./RES, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís gastat (làm. 27, fig. 24).

—Ref. 4829—. GABINIA, gravada, llàntia de voluta. Pasta ocre; vernís sèpia semi-brillant gastat. La marca fa 28,20 mm. ll. i 4,50 mm. al. (làm. 27 m. fig. 25).

—Ref. 4830—. .../NIA, gravada, llàntia de voluta. Pasta ocre; vernís sèpia-brillant deficient. Lletres 4,60 mm. al. (làm. 27, fig. 26).

—Ref. 4831—. .../INIA, gravada llàntia de voluta. Pasta ocre; vernís sèpia-mat. A poca distància de la marca una part d'una planta de peu. Lletres 4,80 mm. al. (làm. 27, fig. 27).

—Ref. 5549—. GABINIA (Vegi's Dressel 15, làm. 27, fig. 28).

—Ref. 4801—. GABMERC (Vegi's Dressel 19, làm. 27, fig. 29).

—Ref. 4802—. .../RC, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís marró-mat gastat. Lletres 5 mm. al. Es trobà en la campanya de l'any 1969 (làm. 27, fig. 30).

—Ref. 4803—. GABMERC (Vegi's Dressel 20, làm. 27, fig. 31).

—Ref. 4804—. .../ERC, gravada dues vegades, la superior ben gravada, la inferior esbossada. Pasta ocre; vernís vermell-marró uniforme. Lletres 5 mm. al. (làm. 27, fig. 32).

—Ref. 4805—. GAB/... (Vegi's Rep. Zoomorfes en disc, làm. 27, fig. 33).

—Ref. 4806—. GABMERC, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís vermell-marró brillant uniforme. La marca medeix 29 mm. ll. i 4,40 mm. al. Sota les lletres ER hi ha dues ratlles en relleu verticals (làm. 27, fig. 34).

—Ref. 4807—. CABME/..., gravada, llàntia de disc. Pasta gris; vernís vermell-marró semi-brillant. Lletres 4,70 mm. al. Aquesta marca difereix de les altres per començar amb C (làm. 27, fig. 35).

—Ref. 4808—. /ABMER/, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís lila-fosc. Lletres 5 mm. al. (làm. 27, fig. 36).

—Ref. 4809—. .../MERC, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís lila-fosc quelcom gastat. Lletres 4,80 mm. al. (làm. 27, fig. 37).

—Ref. 4839—. GAB/..., gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís sèpia-semi-brillant. Lletres 5 mm. al. (làm. 27, fig. 38).

—Ref. 4871—. .../ER/., gravada. Pasta groc-palla; vernís gastat (làm. 27, fig. 39).

—Ref. 5530—. GABMERC, gravada Dressel 20. Pasta ocre; Vernís marró-mat deficient i trencadís. La marca fa 28,50 mm. ll. i 4,40 mm. al. Una altra marca igual fou trobada a Sant Pere de Molanta (60) (làm. 27, fig. 40).

—Ref. 4833—. CCLO...; gravada llàntia de disc. Pasta ocre; Vernís vermell-carbassa semi-brillant quelcom gastat. Lletres 4,90 mm. al. Correspon al terrisser C (aius) CLO (dius) SVS (cessus), un dels més importants fabricants de llànties de Nord-Africa. Aquest taller va persistir durant els dos primers segles de la nostra era (61) (làm. 28, fig. 41).

—Ref. 4834—. CCLO SVC. Gravada, pasta ocre; vernís vermell-carbassa semi-brillant en bon estat. La marca té 28,15 mm. ll. i 4,50 al. (làm. 28, fig. 42).

—Ref. 4835—. CCLO.SV/. Gravada pasta

rosada; vernís taronja semi-brillant deficient i trencadís. Lletres 4,80 mm. al. (làm. 28, fig. 43).

—Ref. 4836—. /CLO.SVC. Gravada, pasta rosada; vernís vermell-marró en bon estat. Lletres 4,20 mm. al. (làm. 28, fig. 44).

—Ref. 4837—. .../O.SVC. Gravada, pasta rosada; vernís vermell-marró en bon estat. Lletres 4,20 mm. al. (làm. 28, fig. 45).

—Ref. 4838—. CCL/... Gravada, pasta groc-palla; vernís taronja-brillant gastat: Lletres 4,75 mm. al. (làm. 28, fig. 46).

—Ref. 4850—. .../SVC. Gravada, pasta ocre; vernís gastat. Lletres 4,50 al. (làm. 28, fig. 47).

—Ref. 4854—. CCLO.S/... Gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís lila-fosc uniforme. Lletres 3,40 mm. (làm. 28, fig. 48).

—Ref. 5520—. CC/... (vegis Dressel 12, làm. 28, fig. 49).

—Ref. 5538—. CCLO.SVC, gravada, llàntia de disc. Pasta ocre; vernís vermell-marró. La marca fa 30 mm. ll. i 4,40 mm. al. (làm. 28, fig. 50).

—Ref. 5543—. CCLO.SVC (vegi's Rep. Humanes, làm. 28, fig. 51).

—Ref. 4832—. C.CLOD, llàntia de voluta; cartel·la oblonga; lletres en relleu lleugerament inclinades cap a la dreta. Pasta ocre; vernís carbassa-ocre semi-brillant.

La cartella medeix 14,40 mm. ll. per 3,85

Amb la mateixa marca se n'han trobat en el peci de Porto-Cristo (Mallorca) (62). (làm. 28, fig. 52, fot. 34).

—Ref. 4828—. .../DIEC, Gravada, llàntia de voluta. Pasta groc-palla; vernís lila-mat en regular estat de conservació. Lletres 4,80 mm. al. A poca distància hi ha una planta "in pedis" amb les tires marcades del calçalt; té 9,40 mm. llarg.

Aquesta marca pertany al terrisser L.MA-DIEC, el taller del qual es trobava a Constantina (Algèria) (63) (làm. 28, fig. 53, fot. 38).

—Ref. 5506—. L.MADIEC (Vegi's Dressel 20, làm. 28, fig. 54).

—Ref. 5519—. L.MADIEC (Vegi's Dressel 11-B, làm. 28, fig. 55).

—Ref. 5508—. L.MADIEC (Vegi's Dressel 15, làm. 28, fig. 56).

—Ref. 4827—. L.MADIEC. Pasta rosada; vernís vermell-clar semi-brillant quelcom deteriorat. La marca amida 27 mm. ll. i 4,40 mm. al. (làm. 28; fig. 57).

—Ref. 4815—. L.M/... Gravada, pasta rosada; vernís vermell-clar deficient. Lletres 5,30 mm. al. (làm. 28, fig. 58).

(60) Giro Romeu, P. *Una lápida romana en Sant Pere de Molanta a "Ampurias"*, vol. XXI, pàg. 305. Barcelona 1959.

(61) Bailly, R. *Essai etc.*, pàg. 86.

(62) Berges, M. *Un lote de lucernas ingressadas en el Museo Arqueológico de Barcelona*, a "Ampurias", vol. XXV, pàg. 234. Barcelona 1963.

(63) Bailly, R. *Essai etc.*, pàg. 106.

CCLO
41

CCLOSVC
42

CCLOSVC
43

CCLOSVC
44

p.s.vc
45

CCCL
46

p.s.vc
47

CCLOSVC
48

CL
49

CCLOSVC
50

CCLOSVC
51

CCLOSVC
52

DIEC
53

LMADIEC
54

LMADIEC
55

LMADIEC
56

LVN
59

LMVNSVC
60

LM
61

V.SVC
62

LM
63

VNSVC
64

LMVNSVC
65

MVNTREPT
66

GA
67

GA
68

GA
69

G
70

LC
71

V.SVC
72

VC
73

LC
74

LC
75

VC
76

VC
77

VC
78

—Ref. 4810—. .../VN/... Gravada, pasta color palla; vernís marró-clar brillant en regular estat de conservació. Lletres 3,60 mm. al. (lám. 28, fig. 59).

—Ref. 4811—. L.MVN.SV/. Gravada llàntia de voluta. Pasta groc-palla; Vernís negre-mat gastat. Lletres 4,50 mm. al. (lám. 28, fig. 60).

Correspon al terrisser L.MVN.SVC de Nord-Africa (64). Altres marques iguals han estat trobades a Marsella i a la Plaça del Rei de Barcelona (65).

—Ref. 4812—. L.M/... Gravada, pasta ocre; vernís sèpia-brillant deteriorat. Lletres 4,80 mm. al. (lám. 28, fig. 61).

—Ref. 4813—. .../N.SV/. Gravada, pasta ocre; vernís vermell-marró brillant uniforme (lám. 28, fig. 62).

—Ref. 4814—. L.M/... (Vegi's Rep. Zoomorfes en disc, lám. 28, fig. 63).

—Ref. 4816—. .../N.SVC. Gravada, pasta ocre; vernís sèpia-brillant en regular estat de conservació. Lletres 5 mm. al. (lám. 28, fig. 64).

—Ref. 5550—. L.MVN.SVC (Vegi's Dressel 9-C, lám. 28, fig. 65).

—Ref. 5503—. MVNTREPT (Vegi's Dressel 20, lám. 28, fig. 66).

—Ref. 4860—. GA/. Gravada, pasta rosada; vernís vermell-marró deficient. Lletres 4,60 mm. al. (lám. 28, fig. 67).

—Ref. 4861—. GA/. Pasta ocre; vernís vermell-marró en regular estat de conservació. Lletres 4,20 mm. al. (lám. 28, fig. 68).

—Ref. 4840—. GA/. Gravada, llàntia de disc. Pasta groc-palla; vernís vermell-marró. Lletres 4,40 mm. al. (lám. 28, fig. 69).

—Ref. 4841—. G/. Gravada, llàntia de voluta. Pasta rosada; vernís carbassa-vermell en bon estat. Lletres 4,60 mm. al. (lám. 28, fig. 70).

—Ref. 4868—. /C. Gravada, pasta rosada; vernís carbassa-marró en regular estat de conservació. Lletres 3,50 al. (lám. 28, fig. 71).

—Ref. 4867—. .../SVC. Gravada, pasta gris; vernís sèpia-brillant gastat (lám. 28, fig. 72).

—Ref. 4863—. .../VC. Gravada, pasta rosada; vernís carbassa-marró semi-brillant. Lletres 4,30 mm. al. (lám. 28, fig. 73).

—Ref. 4866—. .../VC. Gravada, llàntia de disc. Pasta gris, vernís sèpia-mat gastat. Lletres 4,90 mm. al. (lám. 28, fig. 74).

—Ref. 4862—. /C. gravada. Pasta ocre; vernís marró-mat en regular estat de conservació. Lletres 4 mm. al. (lám. 28, fig. 75).

—Ref. 4864—. /VC., gravada. Pasta grisa; vernís marró-mat en bon estat. Lletres 4,80 mm. al. (lám. 28, fig. 76).

—Ref. 4864—. /VC. Gravada, pasta grisa;

vernís marró-mat en regular estat de conservació. Lletres 4,80 mm. al. (lám. 28, fig. 75).

—Ref. 4845—. Dos cercles concèntrics de 3,60 mm. d., llàntia de voluta. Pasta ocre; vernís carbassa-marró uniforme (lám. 28, fig. 77).

—Ref. 4870—. /OI/. Gravada, pasta groc-palla; vernís gastat. La lletra I té 4 mm. al. (lám. 28, fig. 78).

—Ref. 4847—. nc (Vegi's Dressel 5-C).

—Ref. 4869—. U, ova simple. Gravada, pasta ocre; vernís gastat (lám. 29, fig. 80).

—Ref. 4851—. U, ova bífida. Gravada, pasta gris; vernís gastat (lám. 29, fig. 81).

—Ref. 4865—. U, ova bífida. Gravada. Pasta groc-palla; vernís sèpia-brillant gastat (lám. 29, fig. 82).

—Ref. 5528—. (Vegi's Dressel 28-B, lám. 29, fig. 83).

—Ref. 4848—. FO/..., en relleu, llàntia de canal. Pasta taronja; vernís del mateix color semi-brillant. La marca està envoltada per tres motlures circulars concèntriques i en relleu. La lletra F, 6 mm. al. (lám. 29, fig. 84).

Correspon al terrisser L. AEMILIUS FORTIS; el qual tenia el seu taller a Modenais (França) entre la segona meitat del s. I d. C. fins a la primera del s. II Fabricava una gran gamma de productes ceràmics (66).

—Ref. 5529—. NIBIRN (Vegi's, Dressel 5-D, lám. 29, fig. 85).

—Ref. 4846—. .../NIS (Vegi's Dressel 5-B, lám. 29, fig. 86).

—Ref. 4849—. L./VNPR... Gravada, pasta ocre; vernís carbassa-marró en bon estat. Lletres 4,30 mm. al. (lám. 29, fig. 87).

La lectura d'aquesta marca és L.MVNPRILS

—Ref. 4852—. L./.../PRILS. Gravada, pasta groc-palla; vernís vermell-marró semi-brillant trencadís i per consegüent deficient. La marca té 34,30 mm. ll. i 4,40 mm. al. Al costat s'hi veuen indicis d'una planta "in pedis" (lám. 29, fig. 91).

—Ref. 4844—. K/., grafit en funció de marca, llàntia de disc. Pasta gris; vernís gastat (lám. 29, fig. 88).

—Ref. 4843—. /SE, grafit en funció de marca, llàntia de voluta. Pasta rosada; vernís sèpia-mat en regular estat de conservació. (lám. 29, fig. 90).

—Ref. 4853—. ILICI (Vegi's Dressel 31, lám. 29, fig. 92).

—Ref. 5415—. (Vegi's Llàntia vidriada, lám. 29, fig. 93).

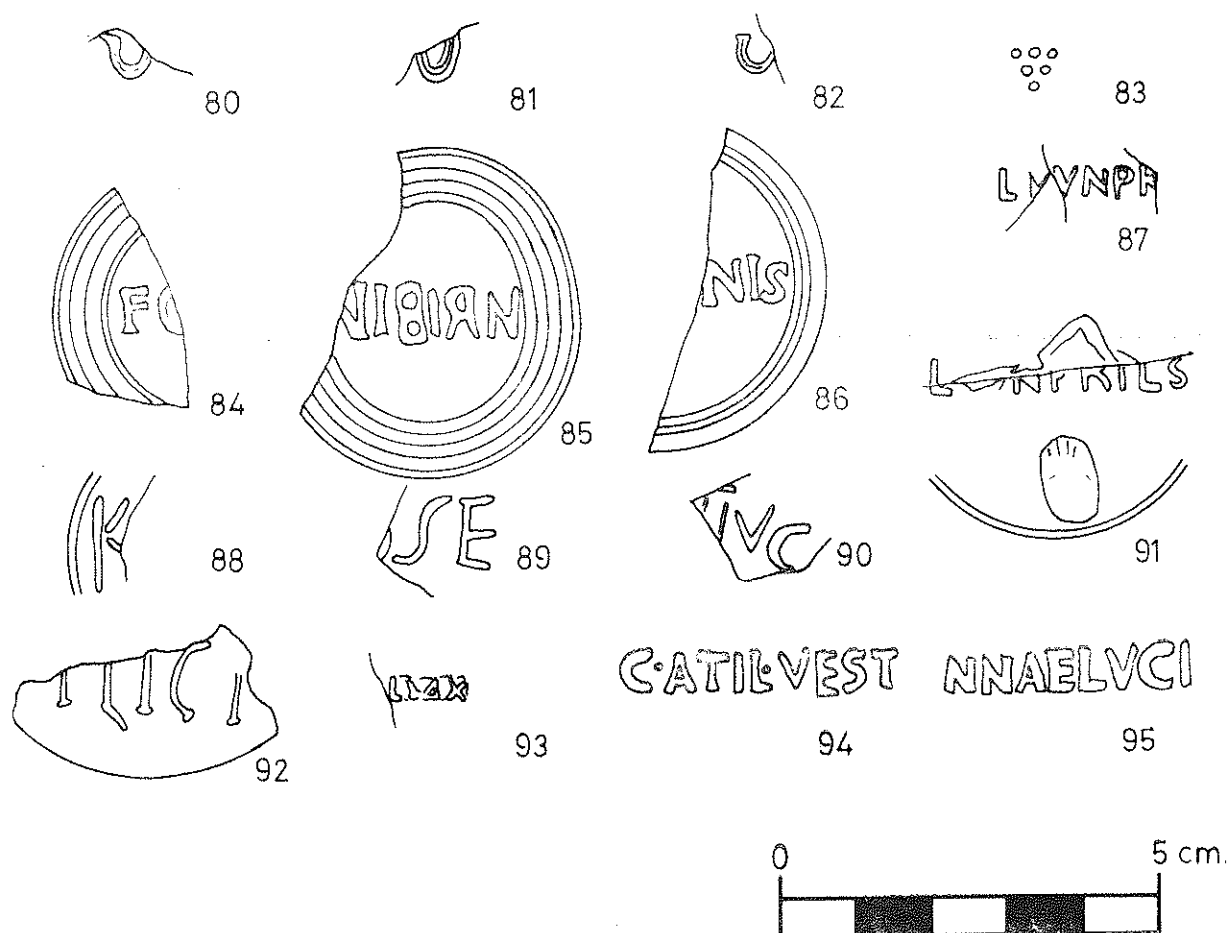
—Ref. 5545—. CATIL.VEST (Vegi's Dressel 20, lám. 20, fig. 26).

—Ref. 5501—. MNAELVCI (Vegi's Dressel 20, lám. 29, fig. 95).

(64) Bailly, R. *Essai etc.*, pàg. 107.

(65) Duran Sanpere, A. *Barcelona etc.*, pàg. 82.

(66) Bailly, R. *Essai etc.*, pàg. 96.

Làmina 29

V ESTADISTICA DE MARQUES

Tal com es pot comprobar en el gràfic corresponent, el terrisser del qui s'ha exhumat més marques —fins ara— a "Torre Llauder" és C.OPPI.RES amb el 25,26%; seguit de CCLO.SVC i GABMERC, amb 11,59% i 12,63% respectivament, percentatges molt equilibrats; també han estat exhumades L MADIEC amb 6,31%, L MVN.SVC amb 7,38% i GABINIA 4,21%. La majoria corresponen a terrissers de Nord-Africa.

Els grafitis en funció de marca el 4,21%. les marques en relleu corresponents a llànties de canal el 3,15%. Aquests percentatges són insignificants en comparació amb les estampilles gravades.

D'aquestes dades podem deduir les relacions comercials existents entre aquestes contrades (Tarraconense) i les de Nord-Africa (Mauritània).

VI ESTADISTICA DE FORMES I CONCLUSIONS CRONOLOGIQUES

El número d'exemplars que es poden classificar ascendeix a 574, dels quals el 1,045% són d'època republicana (s. I a. C.); el 27,526 % del s. I d. C.; el 69,514 % del s. II d. C.; el 1,393% del s. III, i el 0,522% dels s. IV-V (època cristiana) (vegi's estadística).

A través d'aquests materials es pot resseguir el procés històric de la vila: fixem-nos que es comença a trobar un substancial percentatge a partir de la meitat del s. I d. C.; època que podria ser la fundacional; no seria gens estrany que els materials més antics fossin residuals. El punt àlgid el trobem en el s. II d. C (69,514%) període d'expansió màxima de la vila que perdurà en la primera meitat del s. III; a partir de la segona meitat entrà en una devallada (invasió dels germànics 256-262) que continuaria durant els segles IV-V. En l'època tardo-romana es produïria probablement el definitiu abandonament.

Mataró, any 1975.

Taula número 3

MARQUES DE TERRISSER

TERRISSER	N.º MARQUES	%
C.OPPL.RES	24	25,27
GABINIA	4	4,21
GABMERC	12	12,64
CCLOSVC	11	11,59
L.MADIEC	6	6,31
L.MVN.SVC	7	7,38
L.MVN.PRILS	2	2,10
U (oves)	3	3,15
C.CLOD	1	1,05
MVNTREPT	1	1,05
	1	1,05
C.ATIL.VEST	1	1,05
ILICI	1	1,05
NNAELVCI	1	1,05
FO(RTIS)	1	1,05
NIBIRN	1	1,05
	1	1,05
	1	1,05
(COMV)NIS	1	1,05
Fragments de marques inidentificables	11	11,59
Grafits	4	4,21
TOTALS	95	100

Taula número 4

CRONOLOGIA I FORMES

FORMES	N.º EXEMPLARS		%	
	parcials	totals	parcials	totals
S. I a.C.				
Dressel 3	6	6	1,045	1,045
S. I d. C.				
Epoca Juli-Claudia (27 a.C. fins 68 d.C.)				
Dressel 9-B	5		0,871	
Dressel 11-B	1		0,174	
Dressel 12	2		0,348	
Dressel 13	1		0,174	
Dressel 16	2		0,348	
Epoca Flàvia (69-96 d.C.)				
Dressel 5-A	6		1,045	
Dressel 9-C	3		0,522	
Dressel 15	5		0,871	
Voluta inidentificable	133		23,173	
		158		27,526
S. II d.C.				
Dressel 5-B	3		0,522	
Dressel 5-C	3		0,522	
Canal inidentificable	20		3,484	
Dressel 19	6		1,045	
Dressel 20	82		14,287	
Dressel 21	10		1,742	
Dressel 24	22		3,834	
Disc inidentificable	253		44,078	
		399		69,514
S. III d.C.				
Dressel 28-B	5		0,871	
Dressel 30-A	3		0,522	
		8		1,393
S. IV-V d.C.				
Dressel 31	3	3	0,522	0,522
TOTALS	574	574	100, —	100' —

EXPLICACIO LAMINES

- Làm. 1 Llàntia de bronze.
- Làm. 2 Llàntia vidriada, Dressel 21, s. II d. C.
- Làm. 3 Llànties no classificades en la Taula Dressel,
núm. 1 s. I-II a. C.
núm. 2 s. II d. C.
núm. 3 s. III d. C.
núm. 4 s. IV d. C.
- Làm. 4 Llànties època romano-republicana, núms. 1 al 6.
- Làm. 5 Llànties Dressel 5-A, núms. 1 al 6, època Flàvia.
- Làm. 6 Llànties Dressel 5-B, núms. 1 al 3, s. II d. C.
- Làm. 7 Llànties Dressel 5-C, núms. 1 al 3, s. II d. C.
- Làm. 8 Llànties Dressel 5-D, núm. 1 amb l'estampilla "NIRBIN", s. III d. C.
- Làm. 9 Llànties Dressel 9-B, núm. 1, època Juli-Clàudia, Dressel 9-C, núm. 2, època Flàvia.
- Làm. 10 Llànties Dressel 9-B, núms. 1 al 4, època Juli-Clàudia, Llàntia Dressel 9-C, núms. 5 al 6, època Flàvia.
- Làm. 11 Llànties Dressel 11-B, època Juli-Clàudia.
- Làm. 12 Llànties Dressel 12, núms. 1 i 2, època Juli-Clàudia. Llànties Dressel 13, núm. 3, època Juli-Clàudia.
- Làm. 13 Llànties Dressel 15 núms. 1 al 5, època Flàvia. Llànties Dressel 16 núms. 6 i 7, època Juli-Clàudia.
- Làm. 14 Llànties Dressel 20, núm. 1, s. II d. C. Llànties Dressel 19, núms. 2 al 7, s. XI d. C.
- Làm. 15 Llànties Dressel 20, s. II d. C.
- Làm. 15 Llànties Dressel 20 s. II d. C.
núm. 5 amb la marca C.OPPI.RES
núm. 6 amb la marca C.ATIL.VEST
núm. 7 amb la marca C.OPPI.RES
núm. 8 amb la marca NNAELVCI
- Làm. 17 Llànties Dressel, 24, núms. 1 al 5, s. II d. C. Llànties Dressel 20, núm. 6, s. II d. C.
- Làm. 18 Llànties Dressel 28-B, s. III d. C.
- Làm. 19 Llànties Dressel 21, núms. 1 al 3, s. II d. C. Llànties Dressel 30, núms. 4 al 6 s. III d. C.
- Làm. 20 Llànties Dressel 31, s. IV d. C.
- Làm. 21 Llànties amb representacions mitològiques, núm. 1 Amoret, núm. 2 Diana.
- Làm. 22 Llànties amb representacions mitològiques.
- Làm. 23 Llànties amb representacions, núms. 1 al 3, gladiadors
núms. 5 Attis
núms. 4 al 9, temes humans
núms. 8 mitja lluna
- Làm. 24 Llànties amb representacions zoomorfes, núms. 1 al 4 en voluta
núms. 5 al 11, en disc
- Làm. 25 Llànties amb temes geomètrics, núms. al 3, en disc
núms. 4 al 6, en voluta
- Làm. 26 Llànties amb motius vegetals, núms. 1 al 6 en voluta
núms. 3 al 7 en disc
- Làm. 27 Marques de terrisser.
- Làm. 28 Marques de terrisser.
- Làm. 29 Marques de terrisser.

EXPLICACIO FOTOGRAFIES

- 1 — Llàntia publicada per A. de Laborde
- 2 — Llàntia de bronze
- 3 — Llàntia s. I-II a. C.
- 4 — Llàntia vidriada, forma Dressel 21
- 5 — Llàntia s. III-IV d. C.
- 6 — Llàntia Dressel 5-A
- 7 — Llàntia Dressel 5-A
- 8 — Llàntia Dressel 5-B
- 9 — Llàntia Dressel 5-C
- 10 — Llàntia Dressel 9-B
- 11 — Llàntia Dressel 9-C
- 12 — Llàntia Dressel 11-B
- 13 — Llàntia Dressel 12
- 14 — Llàntia Dressel 15
- 15 — Llàntia Dressel 15
- 16 — Llàntia Dressel 16
- 17 — Llàntia Dressel 19
- 18 — Llàntia Dressel 20
- 19 — Llàntia Dressel 20
- 20 — Llàntia Dressel 20, amb un Cupido
La de la dreta correspon al terrisser C.OPPI.RES
La de l'esquerra correspon al terrisser C.ATIL.VEST
- 21 — Llàntia Dressel 20, amb el Mausoleu d'August.
La de la dreta correspon al terrisser C.OPPI.RES
La de l'esquerra correspon al terrisser NNAELVCI
- 22 — Llàntia Dressel 24
- 23 — Llàntia Dressel 28
- 24 — Llàntia Dressel 31
- 25 — Llàntia de voluta amb un amoret
- 26 — Llàntia de voluta amb una Minerva
- 27 — Llàntia de voluta amb una Esfinx
- 28 — Llàntia de voluta amb una figura ajeguda
- 29 — Llàntia de voluta amb Jupiter
- 30 — Llàntia de voluta amb escenes de gladiadors
- 31 — Llànties de disc amb una cabra corrent
- 32 — Llàntia amb motius vegetals estilitzats
- 33 — Marca de terrisser GABINIA
- 34 — Marca de C.GLOP
- 35 — Marca de L.MVN.SVC
- 36 — Marca de C.ATIL.VEST
- 37 — Marca de NNAELVCI
- 38 — Marca de .../DIEC (L.MADNEC) amb "planta in pedis"
- 39 — Marca de NIBIRN

Foto 1

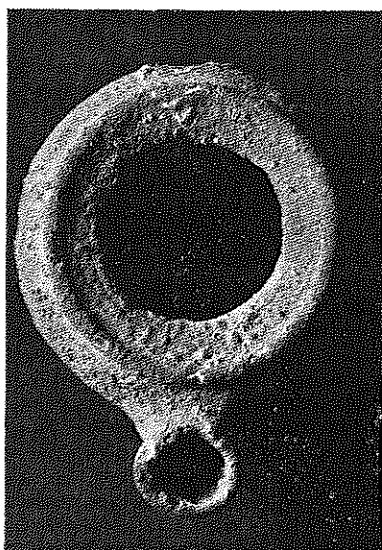

Foto 2

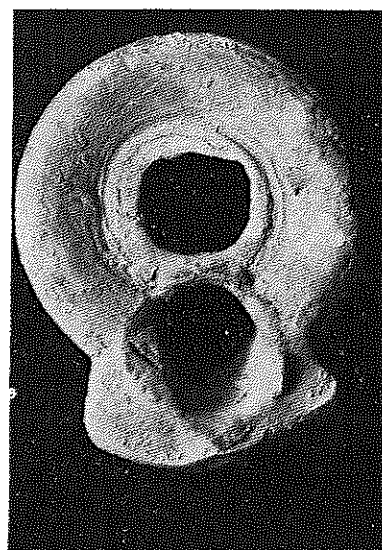

Foto 3

Foto 4

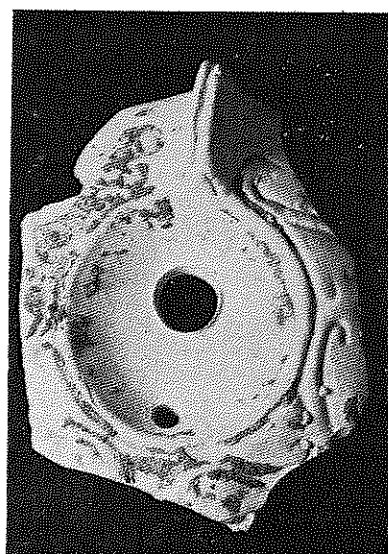

Foto 5

Foto 6

Foto 7

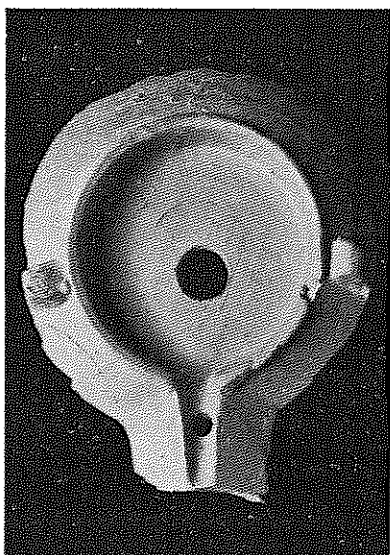

Foto 8

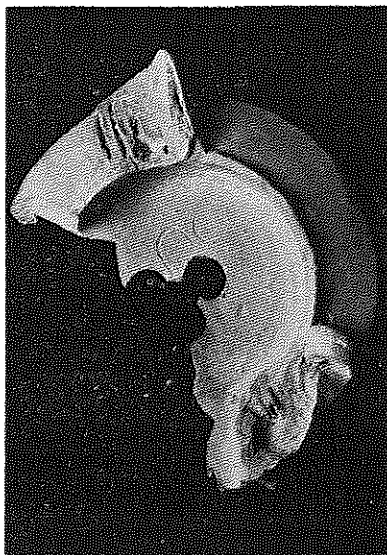

Foto 9

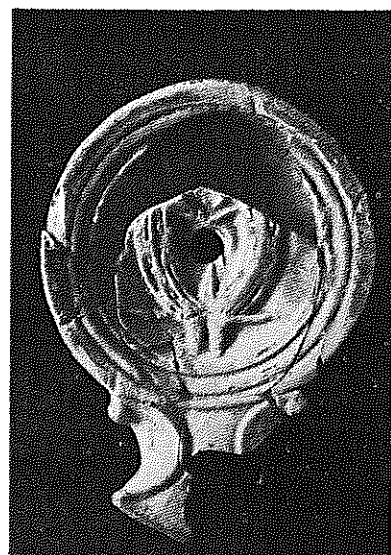

Foto 10

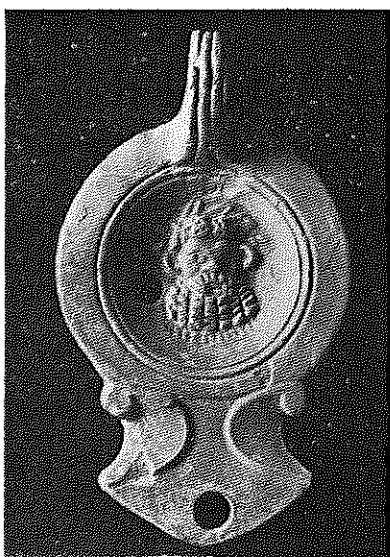

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

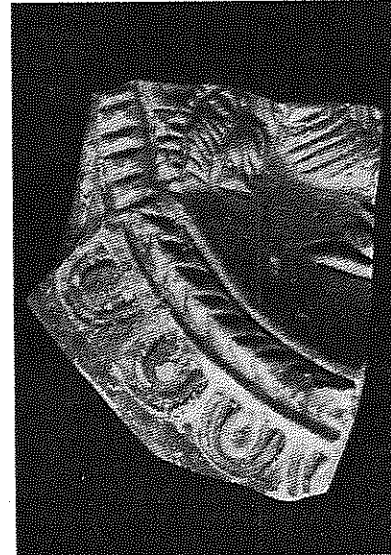

Foto 16

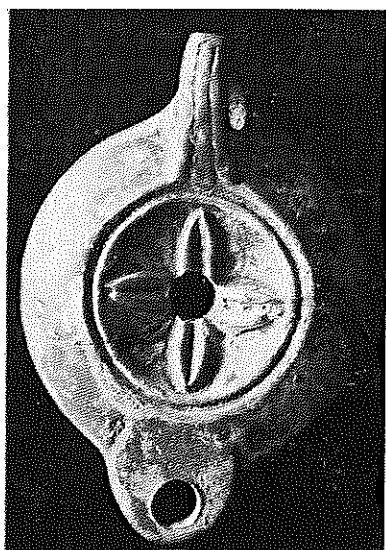

Foto 17

Foto 18

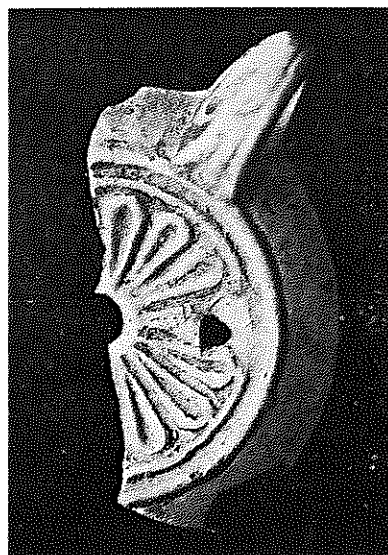

Foto 19

Foto 20

Foto 21

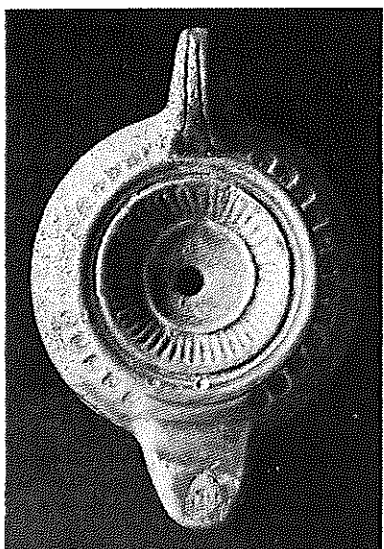

Foto 22

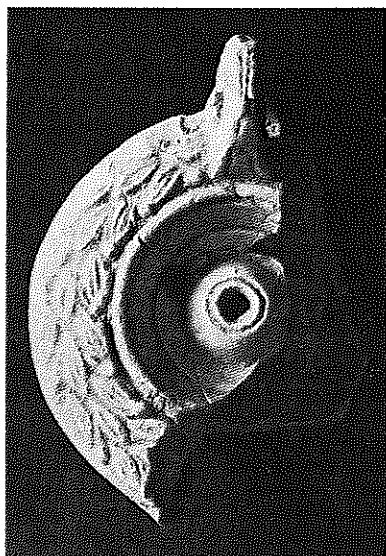

Foto 23

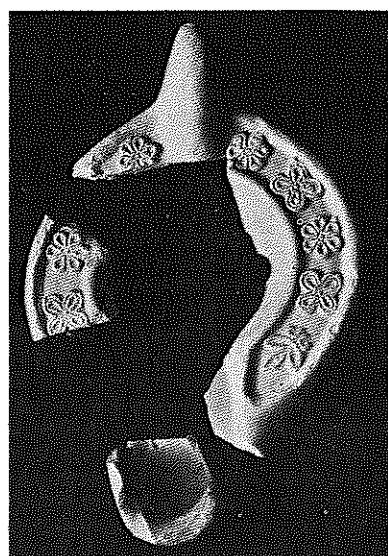

Foto 24

Foto 25

Foto 26

Foto 27

Foto 28

Foto 29

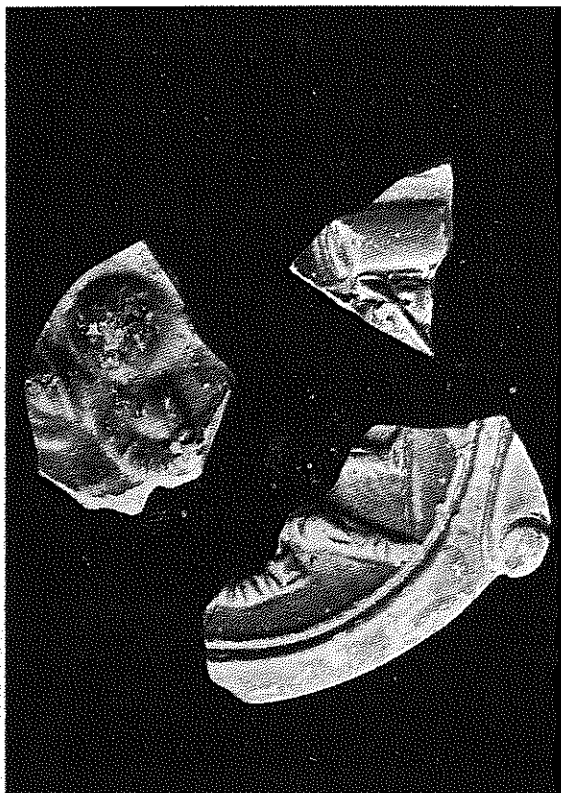

Foto 30

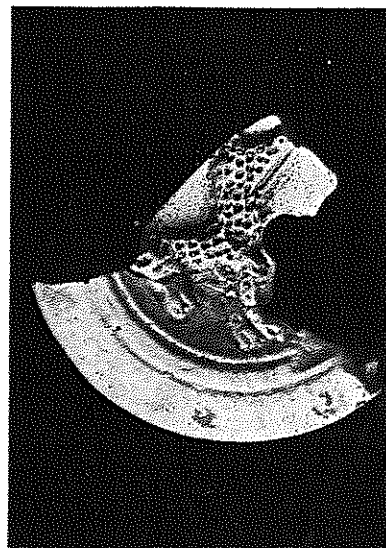

Foto 31

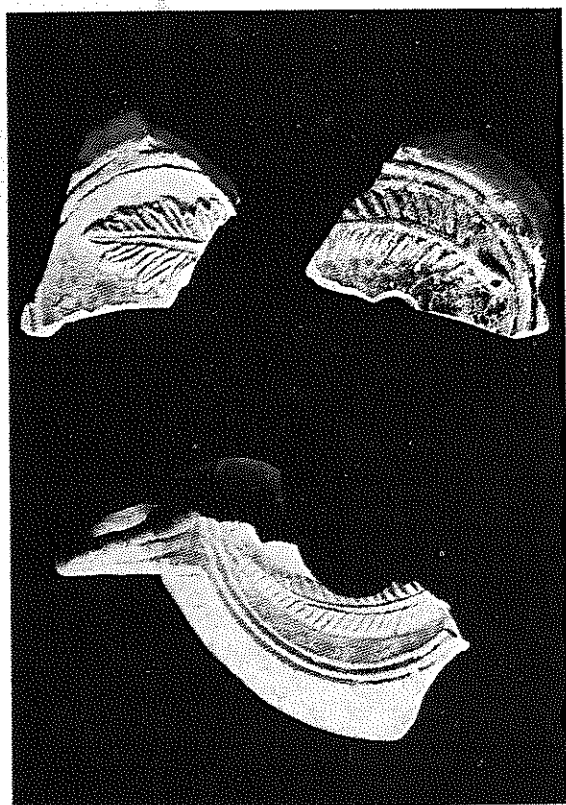

Foto 32

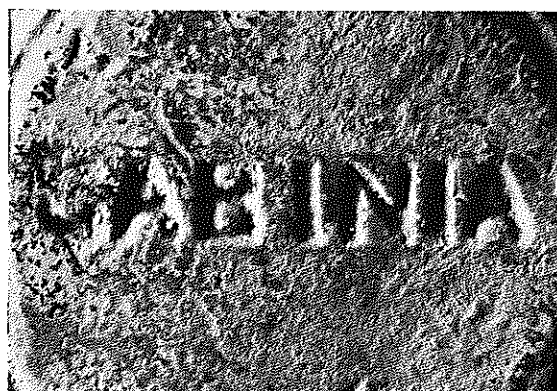

Foto 33

Foto 34

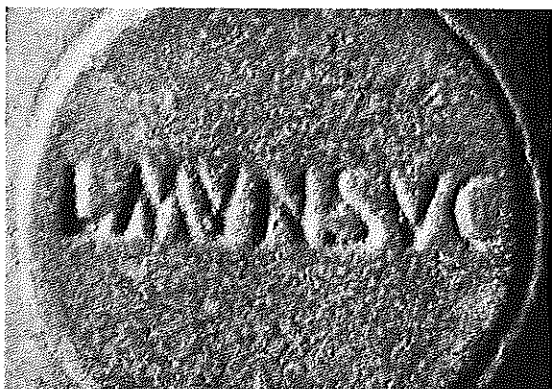

Foto 35

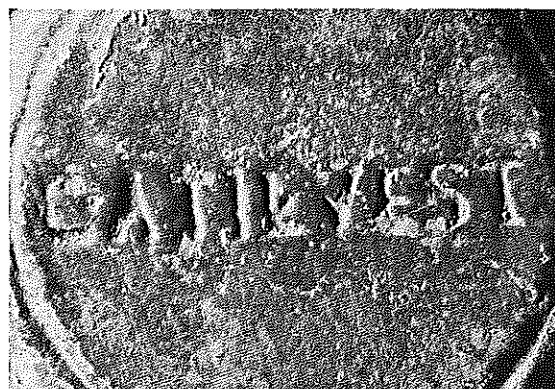

Foto 36

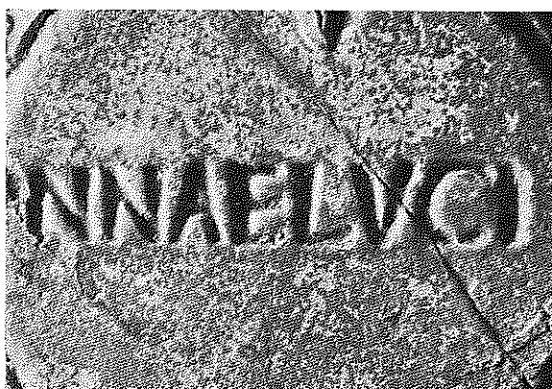

Foto 37

Foto 38

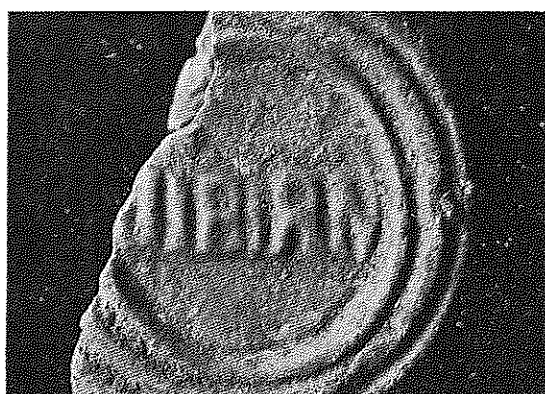

Foto 39

La referència correspon al núm. de catàleg dels materials arqueològics dipositats en el Museu Municipal de Mataró.

Abreviatures:

- a. — amplada
- al. — alçada
- d. — diàmetre
- g. — gruix
- ll. — llargada